PEOPLE'S VOICE
The Lithuanian Weekly Newspaper in Canada. Published by the Lithuanian Press Association. P. O. Station C., Box 1013, Toronto 3, Ontario, Canada.

LIAUDIES BALSAS

Kanados Lietuvių Savaitraštis

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa.

Nr. 781 PENKTADIENIS, RUGSĖJO (SEPTEMBER) 27, 1946, TORONTO, ONTARIO METAI XV

STALINAS SAKO NAUJO KARO PAVOJUS NE TOKS DIDELIS, KAIP PERSTATOMAS

Ragina Amerikiečius Išsikraustyt iš Kinijos

LONDON. — Sovietų Sąjungos premjeras Juozas Stalinas netiki, kad naujo karo pavojus tikras, kaip matosi iš jo atsakymų į Londono Sunday Times reporterio A. Werth paklausimus.

Jis sako, kad apie naują karą daugiausiai kalba militaristų politikieriai, kuriems tokia naujo karo baimė reikalinga dėl įbauginimo naivių politikierių, kad jų valdžios galėtų išsikovoti daugiau koncesijų iš savo oponentų; kad apsunkinti sumažinimą sumų dėl militarinių reikalų; kad sulėtinti demobilizaciją ir tokiu būdu atitolinti nedarbo augimą.

Stalinas taipgi netiki, kad Amerikos ir Britanijos kapitalistai gali apsupti Sovietų Sąjungą, jeigu jie ir norėtų.

Jis atmušė melus, kad SSRS nori panaudoti Vokietiją ir komunistines partijas prieš vakarines demokratijas. Tai esanti Gobelso propaganda.

Santykiai tarp SSRS ir vakarinių demokratijų nesą tokie blogi ir esą galima dar pagerinti.

Į klausimą, ar jis tiki, jog ištraukimas Amerikos jėgų iš Kinijos yra svarbiu dėl palaikymo taikos, Stalinas atsakė: "Taip, aš tikiu."

Dėl atominių bombų, Stalinas mano, kad jos karo nenusvers. Jis taipgi sako, kad Amerikos monopolis ant šių bombų nebus ilgam. Kita, jos bus uždraustos naudoti, sako Stalinas.

Stalinas mano, kad komunizmo progresas Sovietų Sąjungoj nekenkia kooperacijai tarp SSRS ir kitų kraštų.

Spauda Džiaugiasi Iš Stalino Kalbos

LONDON. — Anglijos laikraščiai rodo didelį pasitenkinimą Stalino kalba.

Liberalų laikraštis "News Chronicle" rašo: "Pasaulis džiaugiasi Stalino pareiškimu 'aš netikiu į naujo karo pavojų'."

Pranešimai iš kitų kraštų taipgi rodo pasitenkinimą Stalino pareiškimu.

Stalino pareiškimas, kad naujo karo pavojaus kalbos yra militarinių politikierių produktas, o ne realybė, davė žmonijai tikrą atgaivą.

WASHINGTON. — Henry Wallace ir senatorius Pepper pareiškė, kad Stalino kalba duoda žmonijai naują viltį.

PERSEKIOJA UŽ ĮVYKUSĮ STREIKĄ

PRETORIA. — Pietų Afrikos valdžia pravedė puolimą ant komunistų, veteranų, negrų unijų raštinių visoj eilėj miestų.

Puolimo priežastis: įvykęs 50,000 negrų darbininkų streikas aukso mainose Rand apylinkėj.

Girdi, streikas įvykęs už tai, kad agitatoriai suagitavę darbininkus.

Komunistai pprotestuo ja prieš puolimą ir nurodo, kad tai fašistinis užsipuolimas ant darbo žmonių teisių.

STATYBOS IŠLAIDOS PAKILO 62 NUOŠIM.

OTTAWA. — Rekonstrukcijos ministeris C. D. Howe praneša, kad statybos išlaidos pakilo 62 nuošimčiais, lyginant su 1939 metais. Kitaip sakant, namo pastatymas šiandien kainuoja 62 nuošimčiais brangiau, negu kainavo pirm karo.

Kanadai reikia 80,000 gyvenamų namų. 50,000 turi būti pastatyta ateinančiais metais.

Stengiasi Išmesti Komunistų Kandidatus

ALBANY, N. Y. — Demokratų vadai kreipėsi į New Yorko valstijos aukščiausio teismo teisėją Williamą H. Murray, kad išbrauktų Komunistų Partijos kandidatus ateinantiems rinkimams. Komunistai stato du kandidatus — Robertą Thompsoną į valstijos iždo kontrolierius ir Benjaminą J. Davisą, New Yorko miesto tarybos narį, į generalius valstijos prokurorus.

Skundas prieš komunistų kandidatus paduotas vardu Spencerio Youngo, demokratų kandidato į valstijos iždo kontrolierius. Youngą nominavo demokratai, Darbo Partija ir trockistų - Liberalų Partija.

Komunistų priešai įtaria, kad piliečių parašai už Thomsoną ir Davisą esą neteisingai surinkti.

Tas pats teisėjas Murray jau pirmiau, 1940 metais, atmetė komunistų kandidatus pagal panašų skundą. Kaip anas, taip ir dabartinis skundas sako, kad komunistai, girdi, "apgavingai ir per neteisingus aiškinimus" išgavę piliečių parašus savo kandidatams.

Thompsonui ir Davisui surinkta daugiau kaip 20,000 parašų, bent po 200 kiekviename apskrityje, nors įstatymas reikalauja tik 12,000

Trades and Labor Congress of Canada vadai, kurie kovoja konvencijoj už vienybės išlaikymą. Iš kairės į dešinę: Pat Sullivan, sekretorius, Percy Bengough, prezidentas, ir M. F. Wigle, konvencijos pirmininkas. Konvencija vyksta Windsore. Bengough yra galva mašinistų unijos, kurią Green nori išmesti lauk.

Jungtinių Valstijų Demokratams Stoja Prieš Akis Trečios Partijos Klausimas

CCL KONVENCIJA SMERKIA BALSAVIMĄ STREIKAM LAUŽYT

TORONTO. — Čia vykstanti Kanados Darbininkų Kongreso konvencija griežtai pasmerkė naują vyriausybės parėdymą, pagal kurį ji gali pravesti balsavimus prieš ar laike streiko, kad nustatyti, ar darbininkai nori streikuoti, ar ne, arba priimti tokias ir tokias sąlygas.

Delegatai išreiškė pasipiktinimą ir pridėjo, kad tokie naciški metodai negali būti priimti po tokio karo.

Stelko kompanija dabar vedanti "balsavimus" laiškais ir balsai esą sunumeruoti, iš ko bus galima spręsti, kas kaip balsuos.

Tekstiliečiai Atmetė Bosų Peršamą Uniją

VALLEYFIELD, Que. — Valdžios pastangomis buvo pravesti balsavimai tarp 2,000 tekstilės darbininkų čionai, kad nustatyti, kokios unijos jie nori.

Darbininkai priklausė prie United Textile Workers of America (ADF), bet bosų pakalikai pradėjo šaukti, kad darbininkai nori kitos unijos — Independent Textile Workers Association.

Pirmoji gavo 1,477 balsus, o pastaroji — 707.

Valdžia dar vis nenori numesti bylos prieš unijos vadus. Jie kaltinami suokalbyje išvesti darbininkus į streiką, nors darbininkai pareiškė pasitikėjimą jais.

WASHINGTON. — Prezidentas Trumanas pavarė iš komercijos sekretoriaus pareigų Henry A. Wallace už jo kalbą, atakuojančią dabartinę Jungtinių Valstijų užsieninę politiką, kurią veda valstybės sekretorius Byrnes. Wallace vieton skiriamas W. Averell Harriman, cinas Amerikos ambasadoriaus pareigas Londone.

Wallace išvarymas iš kabineto, kuriame jis išbuvo per 13 metų, yra didelis smūgis pažangesniems demokratams. Tai ženklas, kad Trumano valdžia pasirengusi eiti "get tough with Russia" keliu, kuris, kaip Wallace nurodo, veda prie kito pasaulinio karo.

Henry Walace sako, kad jis, kiek pailsėjęs, pradės kovą prieš tokią politiką. Jį drąsina tas faktas, kad iš 3,000 laiškų, kuriuos jis gavo po savo kalbos Madison Square Gardens, 90 nuošimčių pritaria jam. Pasirodo, kad pritarimas Wallace politikai didelis. Bet kaip ją pravesti gyveniman?

Valdžion sulindo visi dešinieji demokratai, kurie mažai kuo skiriasi nuo republikonų. Didžiuma demokratinių kongresmanų palaiko Trumano politiką. Senate tas pats. Bet eiliniai amerikiečiai, ypač unijistai, stovi su Pepperiu, Wallace ir kitais pažangiais demokratais. Kaip suteikti progą tiems demokratams pasireikšti?

Daug tėmytojų sako, kad dabar kyla Amerikoje klausimas, ar ne laikas organizuoti trečią partiją (mažesnės partijos Amerikoje ignoruojamos).

Suorganizavimas tokios partijos išmuštų iš po dešiniųjų demokratų kojų platformą ir nubaustų juos už nukrypimą nuo savo vado politikos. Nauja partija sutrauktų apie save visus demokratinius žmones.

Bet klausimas kyla, ar toks susiskaldymas demokratų tarpe nepadės republikonams? Ar nauja partija bus užtektinai galinga laimėti rinkimus? Atsiradimas naujos demokratinės partijos iššauktų kovą tarp dešiniųjų ir kairesnių demokratų, kas palengvintų republikonams.

Amerikos žmonės turės rimtai pagalvoti. Jie turės surasti, kaip geriau išrišti problemą.

Mikolaičik Nupeikė Byrnes Sienos Klausimu

KOPENHAGEN, Danija. — Lenkų Valstiečių Partijos vadas St. Mikolaičikas buvo reporterių ušklaustas, ką jis mano apie Amerikos valstybės sekretoriaus Byrneso sumanymą pakeist sieną tarp Vokietijos ir Lenkijos. Mikolaičikas atsakė, tai pamatinis Lenkijai klausimas, "tai gyvybės ar mirties klausimas." Taigi, ir Mikolaičikas, pagaliaus, nupeikė Byrneso intenciją grąžinti Vokietijai tūlas sritis, kurias Amerika, Anglija ir Sovietai yra pripažinę Lenkijai.

Mikolaičikas dalyvavo Jungtinių Tautų Maisto ir Žemdirbystės Organizacijos konferencijoj Kopenhagene, rugs. 9 d.

Katalikų Arkivyskupas Laimino Utašių Vėliavą

IŠ 44 ASMENŲ IŠLIKO TIK 18

GARDNER, N. S. — Netoli šio miestelio sudužo belgų orlaivis, kuriuomi keliavo 44 asmenys. Iš to skaičiaus gyvi liko tik 18. 26 asmenys žuvo nelaimėj.

Orlaivis negalėjo nusileisti aerodrome, kadangi buvo rūkas, ir buvo priverstas leistis aklai. Pataikė į mišką.

Gelbėjimas buvo sunkus, kadangi buvo sunku prieiti prie nelaimės vietos. Tik pagalba helikopterio buvo galima išnešti dar gyvus.

ATŽAGAREIVIAI KELIA MAIŠTĄ

TEHERAN. — Keturios atžagareiviškos gentys pietiniame Irane sukilo prieš dabartinę valdžią, kuri sukanti į kairę. Valdžia pasiuntė kariuomenę malšinimui.

Buvo numatoma, kad atžagareiviai kels maištą. Buvo gandų, kad jie gauna ginklus iš užsienio.

Ragina Vyriausybę Priimti Plieno Darbininkų Sąlygas

TORONTO. — Romos katalikų laikraštis Register ragina vyriausybę, kad ji priimtų plieno darbininkų unijos sąlygas dėl užbaigimo streiko.

Laikraštis nurodo, kad darbininkų uždarbiai po karo sumažėjo, pragyvenimas pakilo. Valdžia leidusi kompanijoms pakelti plieno kainą.

Register nurodo, kad už šį streiką atsakominga valdžia, kadangi ji paėmė plieno įmones savo kontrolėn, ir todėl jos pareiga kaip galint greičiau baigti streiką, patenkinant vidutinius darbininkų reikalavimus.

KARO NUODŲ UNCIJA GALI IŠŽUDYTI 180 MILIJONŲ ŽMONIŲ

WASHINGTON — Generolas Waitt, cheminio karo priemonių vyriausias direktorius, patvirtino, kad amerikonai išrado galingiausius karinius nuodus. Tie suodai pagaminami iš botulinių bakterijų. Diena pirmiau buvo pranešta mokslininkų susirinkime Schenectady, N. Y., jog viena tokių nuodų uncija gali numarinti 180 milijonų žmonių. Kariniai Amerikos specialistai darbuojasi ištobulinimui prietaisų tiems nuodams skleisti iš lėktuvų.

BELGRADAS. — Jugoslavijos valdžia paskelbė, kad suimtas Romos katalikų arkivyskupas Alojzije Stepinac. Jis bus pastatytas teisman, kadangi jis yra Jugoslavijos ir jos žmonių išdavikas.

Sąrišyje su tuo sulaikytas teismas 18 išdavikų, kurių tarpe yra 12 Romos katalikų kunigų, apkaltintų bendradarbiavime su utašiais, kurie prie nacių terorizavo jugoslavus. Gauta davinių, kad arkivyskupas veikė kartu su Dr. Ante Pavelicu, kuris laike nacių okupacijos buvo Kroatijos premjeru. Pavelic tebėra kur nors britų ar amerikiečių zonoj.

Vyriausiu kaltininku tarp 18 išdavikų yra pulkininkas Eric Lisak, buvęs saugumo policijos viršininku pas generolą Michailovičių, kuris buvo nuteistas ir sušaudytas už išdavystę.

Lisak pabėgo Austrijon karo pabaigoj kartu su Pavelicu, bet paskui grįžo slaptai į Jugoslaviją organizuoti teroristų prieš dabartinę valdžią.

Ivan Schalic, arkivyskupo sekretorius, liūdyjo teisme, kad Lisak, slaptai sugrįžęs į Jugoslaviją organizavimui teroristų utašių prieš valdžią, praleido naktį pas arkivyskupą, ir kad arkivyskupas savo koplyčioje palaimino krusadierių vėliavą.

Arkivyskupo sekretorius Schalic liūdyjo, kad arkivyskupo palociai Zagrebe buvo utašių krusadierių ir teroristų centru.

Po to, kai arkivyskupo sekretorius davė tokį liūdyjimą, valstybės prokuroras davė įsakymą suimti arkivyskupą ir sudaryti prieš jį kaltinimą. Jis bus teisiamas kartu su kitais 18 nusikaltėlių.

"Šalin Angliją," "Gėda Bevinui," Šaukia Žydai

HAIFA. — Žydai, protestuodami prieš deportavimą 900 nelegaliai įvažiavusių žydų, surengė demonstraciją, kurioj dalyvavo 4,000 demonstrantų. Jie šaukė: "Šalin Angliją", "gėda Bevinui".

Britams kareiviams įsakyta šauti į bile asmenį, jeigu tiktai artinsis linkui prieplaukos.

Kada pabėgėlių laivas buvo sulaikytas, arti 100 jų iššoko į vandenį ir bandė plaukti linkui kranto. Jie visi buvo kareivių ir policijos išgriebti ir sugrąžinti ant laivo.

Liaudies Balsas

VIENINTELIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS,
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS.
IŠEINA SYKĮ Į SAVAITĘ

Prenumeratos Kaina:
Kanadoj ir Didžiojoj Britanijoj metams $3.00; pusei metų $1.50
visur kitur metams $3.50; pusei metų $1.75.
Atskira kopija 6 centai

LIAUDIES BALSAS
P. O. Station C., Box 1013, Toronto, Ontario, Canada.
ASMENIŠKAI KREIPKITĖS: 160 CLAREMONT ST., TORONTO.

Printed by Eveready Printers, Ltd., 78 Wellington St., Toronto.

GUDRUS IŠGALVOJIMAS

Fabrikantų spauda sako, kad darbininkams nereikia streikuoti. Esąs kitas labai praktiškas būdas algos padidinimui. Tai padidinimas produkcijos. Girdi, juo aukštesnė bus produkcija, tuo daugiau algos darbininkams augs. Bet ar būna taip?

Jeigu darbininkas dirba akordiniai ir nemažai padaro, tai fabrikantas sako, kad darbininkai per brangiai ima, ir ieško būdų, kaip sumažinti atlyginimą. Kurie darbininkai negali susilyginti su geriausiais darbininkas, tuos fabrikantai bara, tinginiais vadina. "Jūs nepadarot užtektinai, tad ir jūsų uždarbis mažas," sako jie.

Jeigu darbininkas dirba ant dienų ar valandų, tai produkcija visai nieko nereiškia. Jis vistiek turi streikuoti, kad pakeltų jam algą. Tokiame atsitikime darbininkas būna dar blogesnėj padėtyj, nes fabrikantas jaučiasi daug stipresnėj pozicijoj.

Fabrikantai niekad nesusipranta pakelti darbininkams algas. Produkcijos laipsnis nedaro į juos įtakos, kas liečia algas. Kita, juk produkciją galima pakelti ir po algų pakėlimo. Tokiame atsitikime, darbininkui dar smagiau pasispausti. Jeigu galima pakelti produkciją pirm algų pakėlimo, tai galima pakelti ją po to.

Faktai parodė jau daug kartų, kad nei vienas fabrikantas nebuvo nuskriaustas algų pakėlimu. Dar toli tie laikai, kada darbininkų algos bus tokios, kokias jie privalo gauti.

LABAI GERAS PASIŪLYMAS

Rytinės Kanados katalikų laikraštis Register, kad ir labai atžagareiviškas kitais klausimais, labai gerą pasiūlymą iškėlė pelno ir algų nustatymo klausimu. Jisai siūlo, kad būtų sudarytos tarybos iš kompanijų, unijų ir valdžios atstovų, kurios tikrintų, kiek kompanijos daro pelno. Kada būtų žinoma, kiek kompanija daro pelno, būtų galima orientuotis, kiek galima mokėti darbininkui algos.

Jeigu visuomenė žinotų, kiek kuri kompanija gauna pelno, būtų daug lengviau orientuotis. Patys darbininkai, matydami kompanijos pelnus, galėtų matyti, ar jie gali reikalauti daugiau, ar ne.

Be abejonės, reiktų tuomet išspręsti klausimą, kiek pelno kompanijai turi užtekti. Dabar Kanadoje nėra žinios, kiek kuri kompanija pelno daro ant savo kapitalo. Taipgi nėra sudarytos idėjos, koks nuošimtis sudaro taip vadinamą vidutinį pelną. Yra kalbama, kad privatus užsiėmimas turi gauti vidutinį pelną, bet niekad niekas negirdėjo kalbant, kiek nuošimčių yra tas vidutinis pelnas. Pradžioj karo buvo kalbama, kad fabrikantai atmetė valdžios pasiūlymą aprubežiuoti pelną iki 5 nuošimčių.

Tiesa, kompanijos suranda būdus apgavimui valdžios ir visuomenės. Jos sudaro taip, kad atrodo įdėta kapitalo labai daug, nors tikrenybėje taip nėra. Matote, juo daugiau įdėta, tuo didesnė suma pelno turi būti. Už tai kompanijos didina įdėlius, nors ir dirbtinu būdu. Sakoma, kad karo metu daug kompanijų "įdėjo" daug kapitalo į savo užvedimus, kad nereiktų tiek daug taksų mokėti.

Nors sunku sugaudyti kapitalo vilkus, bet būtų galima šį tą padaryti, jeigu būtų stengiamasi. Bėda tik tame, kad niekas nebando sužinoti, o jeigu žino, neskelbia, kiek kuri kompanija darosi pelno, pagal įdėtą kapitalą.

UNIJŲ VIENYBĖS SVARBA

Windsore prasidėjo Trades and Labor Congress of Canada (ADF) unijų atstovų konvencija. Kiek vėliau įvyks Canadian Congress of Labar (CIO) unijų atstovų konvencija. Numatoma, kad šiose konvencijose gali įvykti nemažai ginčų. Unijų arba darbininkų vienybės priešai dirbo ir dar dirba, kad tiktai suardyti vienybę.

Windsoro konvencijoj gali būti nemažai ginčų dėl mašinistų unijos, nes William Green reikalauja, kad ji būtų išmesta lauk, o Kongreso vadai sako, kad ne jo reikalas, kokios unijos priklauso prie Kongreso. Bet yra Greeno draugų ir Kanadoje. Taipgi "raudonojo baubo" meistrai šūkauja, kad reikia valyti "raudonuosius", kurie užima vadovybę nekuriose unijose.

Fabrikantai jau įsitikinę, kad nėra skirtumo, kas unijai vadovauja, komunistai, socialistai ar kas kitas. Plieno unijai vadovauja socialistas Millard. Visam Kanados Darbininkų Kongresui vadovauja socialistai. Bet kada prieina streiko klausimas, tai nesudaro skirtumo. Plieno darbininkai streikuoja už algas, už darbo sąlygas. Bet kada darbininkai pešasi tarp savęs, tuomet fabrikantams sekasi laužyti streikus. Už tai jie ir nori supiudyti kairiuosius su dešinesniais.

Keliose vietose, kur dabar eina streikai, atsirado grupės narių, kurios organizuoja kitas unijas ir bando padėti fabrikantams sulaužyti streikus. Dar yra viena kita kompanijinė unija.

Būtų labai nemalonu, kad fabrikantų pageidavimai būtų patenkinti — unijų tarpe įvyktų peštynės.

Henry A. Wallace, Jungtinių Valstijų komercijos sekretorius, kurio kalbos sujaudino visą pasaulį. Po pasikalbėjimo su prezidentu Trumanu, jis pareiškė, kad nebesakys tokių prakalbų, bet to neužteko — privertė jį rezignuot.

Įvairiais Klausimais

Henry A. Wallace Kalba ir Laiškas

Jungtinių Valstijų komercijos sekretorius Henry A. Wallace kalba New Yorke ir laiškas prezidentui Trumanui, rašytas liepos mėnesį, dėl ko kilo daug kalbų ir ginčų po visą pasaulį, iškėlė viršun tą faktą, kuris neduoda ramybės daugeliui žmonių po visą pasaulį. Tą faktą lamdo žmonės nuolatos, bet Wallace, kaip Jungtinių Valstijų valdžios narys, išmetė tiesiog į viršų visų kitų klausimų ir atkreipė viso pasaulio atydą.

Henry A. Wallace labai teisingai aiškina situaciją, ypatingai savo laiške prezidentui Trumanui. Už tokią politiką stoja visi tikri demokratai, visi tikri taikos ieškotojai, visi tikri Jungtinių Valstijų patrijotai.

Dabartinė Jungtinių Valstijų politika, kuri gali būti apibudinta dviem žodžiais "get tough", yra pavojinga taikai, pavojinga Jungtinių Valstijų ir viso pasaulio žmonėms.

Visų pirmiausiai, Amerikos valdžia visokiais būdais stiprina savo ginkluotas jėgas, įsigyja įvairiose pasaulio dalyse karo bazes, gaminasi atomines bombas. Iš $36,000,000,000 biudžeto, beveik $28,000,000,000 arba 80 nuošimčių bus sunaudota apsigynimui ir kitiems kariškiems reikalams. $13,000,000,000 skiriama dėl apsigynimo, $5,000,000,000 dėl karinio veikimo likvidavimo, o $10,000,000,000 dėl veteranų ir palūkanų ant kariškų paskolų ir kitų su kariškais reikalais susirišusių reikalų. Reiškia, iš $36,000,000,000 sumos, kasdieniniams reikalams palieka tiktai $8,000,000,000.

Wallace, kaip ir kiti, nurodo, kad toks militarinis pasirengimas netarnauja taikai. Jis šaukia į lenktynes kitus kraštus. Ginklavimasis veda prie karo. O kad būsimas karas bus žalingas, tai negali būti abejonės.

Daleiskime, kad Amerika turės daugiau bombų, bet ar tas duos jai ką gerą? Oponentai, kad ir mažiau atombombų turės, vistiek galės sugriauti Amerikos miestus, kurie šiame kare dar neragavo tokio dalyko.

Jeigu įvyktų karas tarp SSRS ir Amerikos, Raudonoji Armija tuojaus okupuotų visą Europą. Ar Amerika tuomet galėtų sunaikinti visus Europos miestus? Ar tuomet nebūtų biauresnis darbas, negu kad naciai atliko? Atominės bombos daugiau žmonių išnaikins, negu naciai degindami pačiuose sunaikino.

Štai kokia realybė stojasi prieš akis. Wallace, kaip ir daugelis kitų, ją permato ir kelia viršun.

Sumažinimas Amerikos ginklavimosi, švelnesnis atsinešimas linkui SSRS, sumažintų susikirtimus, palengvintų susitarimus ir vestų prie taikos.

Bet ar klausys tie nepasotinamieji finansinio kapitalo rykliai? Jie negalvoja apie žmones, apie moralę.

Nepasitenkinimas Auga

Liberalų Partija, kurios rankose federalė valdžia ir visa eilė provincialių, šiomis dienomis apturėjo didelį smūgį. Ji prakišo rinkimus Pontiac konstituencijoj, Kvebeko provincijoj, kur liberalai buvo labai įsigalėję. Rinkimus laimėjo socialkreditoriai.

Socialkreditoriai, kaip jau yra žinoma, yra tas pats. Jie valdo Albertos provinciją ir nieko nauja žmonėms neduoda. Jie laimėjo tiktai todėl, kad žmonės nebenorėjo rinkti liberalus ar konservativus. Pastarosios partijos yra nusidevėjusios. Daug žada, bet mažai duoda.

Liberalai įvedė keletą reformų, bet pastaruoju laiku jie pasirodė jau ne reformistais, o reformų trukdytojais. Nuo to laiko, kada pasibaigė karas frontuose, valdžia užsikirto ir nei iš vietos.

Ypatingai žmonės pasipiktinę valdžia dėl to, kad rekonversija labai prastai vedama. Šiandien trūksta namų, trūksta baldų, trūksta daug kitų reikmenų. Tuo tarpu beveik 200,000 bedarbių. Fabrikantai streikuoja laukdami laisvės plėšti už prekes tiek, kiek nori, o valdžia nedaro pastangų tam streikui likviduoti. Ji susirūpinusi, kaip išlaikyti žemas darbininkų algas.

Gyvenimas veda prie išvados, kad senosios partijos nenori ar nesugeba tinkamai vesti reikalus šiais naujais laikais. Šalyje krizis tuo metu, kada jam nėra jokio pamato.

Jeigu dalykai eis taip ir toliau, tai kada ateis federaliai rinkimai, senosios partijos smuks. Naujos partijos gaus naujas jėgas.

Nesmagu, kad tokie demagogai, kaip socialkreditoriai, gali pasinaudoti esama situacija. Socialkreditoriai išsigema į antisemitus, į atžagareivius. Socialkreditoriai gali išsigimti į fašistinę partiją.

Namų Užėmimas

Kodėl taip vadinami skvateriai buvo užėmę keletą puošnių pastatų Londone? Tam yra priežastis.

Yra patirta, kad valdžios ištuštintus namus, kurie buvo paimti karo metu, užima turčiai, kurie prieina per juadąją rinką. Todėl tiems, kurie nešiojo ginklą karo metu, nėra progos gauti namus.

Bloga, kai namų nėra, bet veteranai jaučiasi dar blogiau, negu kurie kiti. Kada jie kovojo, tai kiti užsidirbo, įsigijo namus, susilieškojo butus. Dabar veteranai, pasiliuosavę iš armijos, neturi kur žmonas parsikviesti. Kiti ieško vietos ištisi metai, bet veltui.

Turtingesnės šeimynos laiko tuščius kambarius, bet neleidžia nieko. Joms dabar nerūpi tie veteranai, kurie apgynė juos nuo svetimo priešo.

Tokia situacija ir iššaukia žmonėse tokius veiksmus, kaip užėmimas tuščių namų. Tik tokiu būdu jie atkreipia visuomenės atydą į desperatišką padėtį.

Politikas

ŠYPSENOS

Tiktai Pusė

Traukiniu važiavo moteris su penkiais vaikais. Tie vaikai taip įvargino konduktorių, kad jis priėjęs prie motinos pasakė: "Kitu kartu pusę vaikų palik namie."

"Aš taip ir padariau," atšovė motina.

Laimė, Kad ne Pianas

Pacijentas: — Gydytojau, gelbėk mane. Aš grajinau ant lūpinio armonikėlio ir nurijau jį.

Gydytojas: — Būk ramus. Tavo laimė, kad tu grajinai ne ant piano.

Jam Taip Patinka

Mergaitė: — Tetuk, pasakyk, kodėl tu sau vienas kalbi?

Tėtukas: — Pirma, aš myliu kalbėti į gudrų žmogų. Antra, aš myliu klausytis gudraus žmogaus kalbos.

Galva Išlindo

Vaikutis: — Papa, kada tu sustosi augęs?

Tėvas: — Aš jau senai nebeaugu.

Vaikutis: — Tai kodėl tavo galva išlindo viršun plaukų?

Artinantis Mūsų Meno Festivaliui

Juo arčiau ateina istorinis Meno Festivalis, tuo aiškiau darosi:

1) Kad tai bus didesnis darbas, negu iki šiol manyta.

2) Kad Festivalis bus geresnis, negu ir patys didžiausi optimistai tikėjosi.

3) Kad mūsų yra daugiau artistų, negu abelnai mums buvo žinoma ir geresnių artistų, negu daugelis manome.

4) Kad tai bus ne paprastas meno ir kultūros darbuotojų sąskridis, bet tikras festivalis, kuris pasiliks istoriniu rekordu mūsų kultūrinio ir meninio gyvenimo Amerikoj.

Pradėjus darbą tuojau pasirodė, kad jis sunkesnis ir atsakomingesnis, negu buvo tūlų mūs manyta. Štai vienas daugelio pavyzdžių. Pradėjo ateiti meno kūriniai — geri, vertingi. Tuojau susidarė problema: kaip juos apsaugoti, apdrausti, išlaikyti, čielybėje sugrąžinti. Na, ir kaip juos parodyti nevien lietuviams, bet ir abelnai amerikiečiams.

Su programomis beveik tas pats. Buvome manę, kad du didieji mūsų chorai dalyvaus pačiame svarbiausiame ir paskutiniame punkte — sekmadienio, spalių 27, programoje. Pasirodė, betgi, kad tas nebus galima ir teko juos iškelti į paprastus vakarus, o svečiams, kurie negali anksčiau pribūti, pavesti sekmadienio programą, žinoma, pridedant ką geresnio iš vietinių.

Programos bus kas vakaras, pradedant spalių 22, baigiant spalių 27. Sesijos bus kasdien po dvi. Pusdienis pavesta svečiams su Čikaga apsipažinti. Porą vakarų bus šokiai — jaunimui smagiau laiką praleisti.

Antradienio programą pildys svečiai, kurie anksčiau atvažiuos, ir čikagiečiai bei apylinkės artistai.

Seredos vakare brooklyniečiai suvaidins dramą "Prieš Srovę".

Ketvergas ir penktadienis čikagiečių ir svečių.

Šeštadienio vakare chorų kontestas.

Sekmadienį visų chorų bendras dainavimas ir solistai ir grupės. Kanadiečiai taipjau daugiausia dalyvaus sekmadienį.

Ką Turėsime

Kiek jau dabar žinome, tai kanadiečių turėsime iš Toronto ir Windsoro. Jie turi du chorus, solistų ir grupių, turi ir šokikų. Jie taipgi turi jauną pianistę.

Brooklynas atvyks skaitlingai.

Bostonas ir apylinkė bus atstovaujama sesijose ir programose.

Connecticut valstija ir kitos Naujosios Anglijos dalys taipjau.

Berods turėsime kai ką ir iš Los Angeles.

Čia pat netoli Čikagos pažadėjo atvykti daug jaunų artistų, kurie dalyvauja vietinėse programose lietuvių tarpe.

Vardus dabar neskelbiu, nes kol kas programos dar nesutvarkytos galutinai. Kai kas gali nepribūti. Pagalios, geriau bus garsinti kada bus tam laikas.

Meno kūrinių paroda bus gera. Jau yra atsiųstų stebėtinai gerų kūrinių.

Atrodo, kad dvi svetainės teks užimti tiems kūriniams.

Laiškai kasdien plaukia iš daugelio miestų.

Nenoriu spėlioti, bet taipgi negaliu suvaldyti noro sakyti, jog šis festivalis daugelį nustebins. Jis bus tokis, kokio Amerikos lietuviai neturėjo ir daugelis nesvajojo turėti.

Jis pakels lietuvių vardą ir garbę tarp tų, kurie turės progos matyti festivalį ar kaip nors su juo susipažinti.

— A.

Pastabos

Generalisimas Stalinas, savo sveikinime Slavų Kongresui Jungtinėse Valstijose, pareiškė, kad vyriausiais uždaviniais šiuo momentu yra išnaikinimas fašizmo liekanų ir įsteigimas pastovios taikos.

Kitaip sakant, fašizmo liekanos stovi ant kelio įsteigimui taikos.

Tos fašistinės liekanos šiandien darbuojasi dieną ir naktį, kad tik paveikti diplomatus, kurių rankose šiandien taikos likimas.

Lietuviškų fašistų liekanos šiuo tarpu tur būt veikliausios.

—o—

Sunkiausiu dalyku šiuo tarpu yra atskyrimas fašisto nuo ne fašisto.

Tikri fašistai šiandien virto "geriausiais demokratais", o daugelis demokratų taip sureakcionėjo, kad atsidūrė netoli fašistų.

Abieji taip susibroliavo, kad dabar jau nebegalima atskirti.

Ar galėtumėt jūs pasakyti, kuo skiriasi vienas nuo kito lietuviškas fašistas ir socialistas?

Pasakykit, kuo skiriasi vienas nuo kito Graikijos monarchistas ir Anglijos ministeriai, darbiečiai?

—o—

Prezidentas Trumanas išėdė Henry A. Wallace, artimiausį prezidento Roosevelto draugą.

Pirma užgyrė jo kalbą, paskui išsižadėjo, o ant galo — išspyrė jį patį.

Iš šono žiūrint atrodo, kad prezidentas Trumanas tyčia įvedė jį į pinkles.

O gal jis pasidavė tam vėjui, kuris stipriau papūtė?

—o—

Nuo to laiko, kada mirė prezidentas Roosevelt as, Jungtinės Valstijos nuolatos suka į dešinę, į Hooverio laikus.

Nors valdžią sudaro demokratai, tačiau politika yra grynai republikoniška.

Republikonai katutes ploja iš pasitenkinimo.

—o—

Nežinia, ką Wallace dabar darys. Galimas daiktas, kad jis nutils, kaip kunigas Orlemanskis, pabartas aukštesnių įstaigų. O gal jis stos į kovą.

Jeigu Wallace dabar veiktų, jis gautų didelį pritarimą masėse. Organizuoti darbininkai su juo.

Bet jam nėra progų laimėti demokratų partijoj. Veikiausiai reiktų naujos partijos. Tas reikštų skylimą tarp demokratų.

Situacija gana kebli.

—o—

Wallace labai teisingai nurodė, kada pareiškė, kad dabartinė Amerikos politika veda prie karo.

Pirmiausiai, Amerika akstina į veikimą visas hitlerines ir fašistines liekanas. Apie Ameriką koncentruojasi visi intrygantai, antisovietinės krusados kavalieriai.

O kol antisovietinės intrygos egzistuos, taikai pavojus visuomet bus didelis.

Kita, Amerikos veiksmai (tvėrimas bazių, atominės bombos ir bandymas sutverti bloką prieš SSRS) šaukia prie ginklavimosi ir kitas tautas.

Ginklais barėkinant sunku palaikyti taiką.

J. Y.

Ką Kiti Rašo ar Sako

Amerikos Progos

Pasaulis su dideliu nerimasčiu žiūri į Jungtines Valstijas dėl pagalbos ir vadovybės. Jis paklydęs pokarinėse problemose ir mano, kad Britanija ir Francija neteko viršenybės, o Jungtinės Valstijos ir Sovietų Sąjunga dabar yra du politiniai galiūnai, kurie daro įtaką į viso pasaulio reikalus.

Pirm antro pasaulinio karo, Jungtinės Valstijos ir Sovietų Sąjunga laikėsi tarptautinės izoliacijos politikos. Naujoje savo padėtyje, jos turi daug ko išmokti apie bendradarbiavimą su kitais kraštais ir apie savo atsakomybę. Sovietų Sąjunga išrodo žino savo mintį ir nuolat eina pirmyn linkui savo siekių, nežiūrėdama į viltis ir baimę kitų kraštų. Ji tvarko savo naminius reikalus, vysto šalies ekonomiją ir imasi priemonių, kad jos darbininkai nekentėtų nuo nepastovumo kainų.

Pozityvios kryptys namų ir užsienio politikoj Sovietų Sąjungoje yra didelis kontrastas lyginant su Amerikos politinių ratelių parodomu svyravimu ir bergždumu. Kongreso nariai stos prieš rinkėjus šį rudenį, bet vietoj rūpintis žmonių reikalais, jie šoka pagal didžiųjų interesų muziką. Jungtinių Valstijų atstovai, atrodo, mano, kad kongresinius rinkimus kontroliuoja pinigai, o ne žmonių interesai.

Panaikinimas maisto kontrolės Jungtinėse Valstijose kelios savaitės atgal padarė didelę žalą tautai ir visam pasauliui, ir davė valią pelnagrobiams prieš didžiumos piliečių troškimą. Suspendavimas mėsos kontrolės privedė prie belaikio gyvulių skerdimo su įsitikinimu, kad bus galima gauti infliacines kainas. To pasekoj, šalis gali stokoti mėsos žiemos metu ir negalėti duoti pagalbos kitiems kraštams. Alkani žmonės kituose kraštuose nukentės nuo tokio elgėsio. Tas pažemins Amerikos vardą daugelyje vietų.

Pereinamais perijodais ir tokiais politinio ir ekonominio nepastovumo laikais, kaip kad dabar, žmonės trokšta aiškios, stiprios, pastovios vadovybės. Prezidentas Rooseveltas turėjo pasisekimo nugalėjime sukurių, kurie grumojo mėtymu Kongreso reakcijos jūroj. Prezidentui Trumanui trūksta asmenybės ir prestyžo, kurie padėtų liberališkiems principams paimti viršų. — **Toronto Daily Star.**

Lotynų Amerikos Fronte

Lotynų Amerikoje eina smarkios lenktynės progreso su reakcija. Kova vyksta sunkiose sąlygose, bet progresyvės jėgos, pastaruoju laiku, laimėjo visą eilę politinių mūšių.

Čilės respublikos prezidentu išrinktas radikalas Gabriel Gonzalez Videla. Jį rėmė ir komunistai. Naujon valdžion, kuri bus sudaryta lapkričio mėnesį, įeis trys komunistų atstovai. **Visoj Lotynų Amerikos istorijoj, tai bus pirmas toks įvykis. Komunistams bus pavesta atsakomingiausi naminio fronto postai.**

Bolivijoj, prieš tūlą laiką įsistegė demokratinė valdžia. Reakcinių teroristų valdžia pasiųsta šunims šėko piaut.

Venezuel'oj demokratinės jėgos taip pat žymiai sustiprėjo. Jos visu griežtumu stato klausimą apie žibalo industrijos nacionalizaciją.

Paragvajaus reakcinė valdžia pradeda svyruoti. Yra vilties, kad ir ten paims viršų demokratinės jėgos.

Tai vis pliusai, kurių reikšmę negalima nedakainuoti.

Bet yra ir minusų.

Brazilijoj reakcija vėl pradėjo kelti galvą. Nors padėtis, šiuo tarpu, ten geresnė negu buvo prie Getulio Vargas'o, bet patamsių galybės atnaujino ofensyvą prieš demokratinius sluoksnius.

Reakcininkai reikalauja atimti legales teises Komunistų Partijai. Jie vis nachališkiau puola darbo unijų sąjudį. Komunistų dienraštis "Tribuna Popular" laikinai sulaikytas.

Prieš reakcijos ofensyvą progresyvės jėgos pradėjo ryžtingą kontrofensyvą.

Greitu laiku įvyks Brazilijos darbo unijų Kongresas. Šis Kongresas nustatys naujas veikimo gaires. Nuo apsigynimo darbo jėgos pereis prie užpuolimo.

Komunistų Partija, kuri turi gausingą atstovybę Konstitucinėj Konvencijoj, kovos ne tik už legalių teisių išlaikymą, bet ir už stiprinimą nacionalio demokratinio fronto.

Komunistų vadas senatorius Luiz Carlos Prestes pareiškė: "Pereitais metais Komunistų Partija turėjo 4,000 narių. Per 23 metus ji buvo nelegalė partija. Bet gruodžio mėn. rinkimuose už jos kandidatus buvo paduota 600,000 balsų. Šiuo laiku Brazilijos Komunistų Partija turi 130,000 narių. Ji yra liaudies partija tikriausia to žodžio prasme."

Ir Brazilijoje reakcijos antpuoliai bus atremti. — **Vilnis.**

AUKOS LIETUVOS ŽMONIŲ PARAMAI

Paskutiniu laiku Lietuvos žmonių paramai gauta aukų sekančiai:

Draugas A. Stankevičius, Port Arthur, Ont., atsiuntė $65.00. Aukojo: J. Svetulevičius ir P. Radzevičius po $20.00; J. Sages ir M. Ješkunas po $10.00; L. Galvosas $5.00.

V. Zinaitis, Central Patricia, Ont., prisiuntė $20.00. Aukojo: G. Meidus, V. Zinaitis, P. Mežinskas ir A. Bogda, visi po $5.00.

F. Kazokas, Lethbridge, Alta., prisiuntė $40.50.

W. Valiukas, Vancouver, B. C., $36.00. Aukojo: E. Gerulath A. Grinkus, W. Krisciunas, W. Valiukas ir K. Makarevičius po $5.00; B. Pakasius $4.00; J. Mickunas $2.00; K. Shisinski, P. Kiškis, P. Gurkšnis ir V. Krist po $1.00.

J. Bruzga, Blairmore, Alta., prisiuntė $8.00. Aukojo: J. Bruzga $2.00; J. Daugėla, J. Sarkenas, J. Yakal, A. Jakštys, A. Vizbaras ir P. Matjošaitis po $1.00.

Visiems už aukas ir pasidarbavimą, širdingai ačiū.

J. Berškys
KLNK Sekretorius,
457 Parkside Dr.,
Toronto Ont.

OTTAWA. — Kanada ir Pungtinės Valstijos bendrai pastatys 10,000 kariuomenės Churchill srityje. Churchill randasi prie Hudson Bay, Manitobos provincijoj, toli šiaurėje.

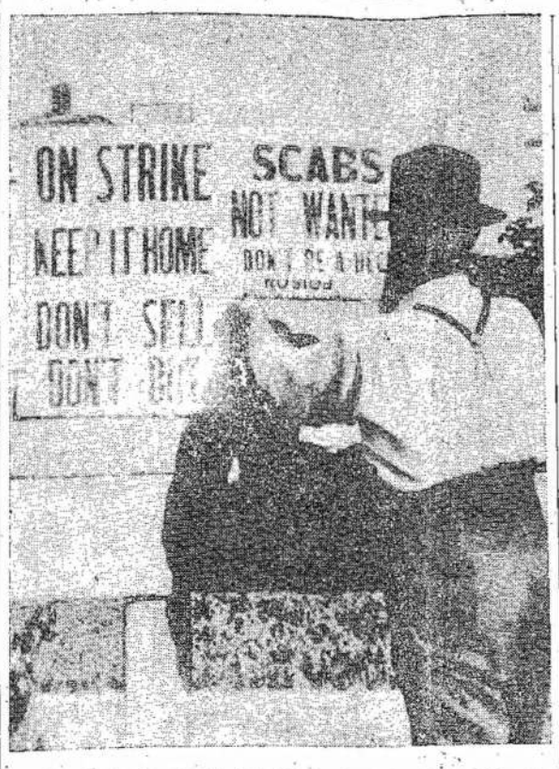

Vakarų Kanados ūkininkų streikas ne silpnėja, o stiprėja. Jis apima vis daugiau ūkininkų. Streikuoją ūkininkai stiprina pikietus. Čia matote streikierius iškabinant plakatą, kuris įspėja skebus, kad jie neparduotų nieko.

Imigrantų Reikia, Bet Negalima Imti Fašistų

Rašo **R. H. Carlin**
Ontarijos Seimelio Narys

Imigracijos klausimas yra vienas iš svarbiųjų klausimų, kurie stovi prieš akis mūsų kraštui. Tai klausimas, ar Kanada turi ant visados pasilikti mažas ir nesvarbus pasaulio tautų šeimynos narys, ar ji turi plėstis ir užimti teisingą vietą, kaip įtakingas faktorius ateities dalykuose. Atsakymas į šį klausimą, be abejonės, glūdi mūsų šių dienų ir ateities imigracijos politikoj.

Jau nebėra klausimo, ar mes turėtume atidaryti duris, ar ne, tiems žmonėms, kurie išreiškė pageidavimą atvykti Kanadon. Visi autoritetai sutinka, kad mes turime praplėsti savo imigracinius įstatymus, kad būtų galima priimti daugiau imigrantų. Skirtumas nuomonėj kyla tik ten, kur kyla klausimas, ką mes turėtume įsileisti ir ko neįsileisti. Tas, mano supratimu, yra svarbus klausimas.

Aš sutinku su tais, kurie sako, kad Kanada gali lengvai išlaikyti 50 ar daugiau milijonų žmonių. Kanada yra plati ir labai turtinga šalis. Aš taipgi sutinku iki tam tikro laipsnio su tais, kurie sako, kad mes turėtume priimti imigrantus, bet tiktai parenkant juos. Bet aš noriu žinoti, pirm negu aš sutiksiu su tokia politika, kas atliks tą pasirinkimą ir dėl kokių tikslų ir ant kokių pamatų. Tai labai svarbus klausimas, kas liečia imigrantus.

Iš lenkų, slavų ar francūzų kareivių ar civilių, norinčių atvykti į mūsų kraštą, aš reikalaučiau:

"Ar jūs esate pasirengę remti ir ginti, su savo gyvybe, jeigu reikalas, demokratines institucijas mūsų šalies, tokias kaip profsąjungos, kooperatyvai ir kredito unijos? Ar jūs esate pasirengę iki tokio pat laipsnio ginti visą eilę kitų institucijų, į kurias kanadiečiai jau senai žiūri, kaip į tradicinį gyvenimo reikalą — kaip tai mokyklos, kolegijos, bažnyčios?"

Užsitikrinus tokią ištikimybę, aš reikalaučiau, kad mūsų valdžia grąžon garantuotų tokiems būsimiems Kanados piliečiams pragyvenimą, kad jiems nereiktų bijoti alkio ir nedateklio. Tinkamas darbas su atatinkama alga yra atsakymas į tai. Bet mūsų valdžia iki šiol nenori tai daryti.

Faktas, kad tūkstančiai mūsų imigrantų nukentėjo nuo politinės ir industrinės diskriminacijos, nuo alkio ir nedatekliaus, kartu su faktu, kad virš pusės iš penkių milijonų ar daugiau žmonių, kurie pribuvo Kanadon nuo 1919 metų, išvyko į Jungtines Valstijas, nekaip kalba apie mūsų atsinešimą į imigrantus.

Jeigu man būtų pavesti imigracijos administracijos reikalai, aš tuojaus įvesčiau sekančią politiką: Imigracija pagal industrijos, agrikultūros ir kitų užsiėmimų reikalus. Europoje yra milijonai žmonių, kurių reikalinga mūsų jaunam kraštui ir kurie pasirengę apsigyventi pas mus.

Ant galo, kadangi aš esu tiktai Ontarijos seimelio narys ir International Union of Mine, Mill and Smelter Workers Aštunto distrikto Tarybos narys, ir nieko bendra neturiu su imigracijos departamento administracijos reikalais, negaliu nieko daugiau daryti, kaip pasitikėti ir reikalui esant protestuoti, jeigu mūsų imigracijos durys bus atidarytos pirma, negu mes būsime pasirengę garantuoti ekonominį ir socialį saugumą tiems, kurie pribus.

Pirmi reikalai turi būti pirmoj vietoj! Pirmiausiai mes privalome žiūrėti, kad visi asmenys Kanadoje, kurie nori dirbti, būtų aprūpinti darbu — tai mūsų tautos No. 1 reikalas.

Šią svarbią problemą išrišus, aš stoviu už imigraciją — imigraciją gerų ir sąžiningų asmenų, neatsižvelgiant į jų rasę, spalvą ar religiją.

Bet nei prie jokių aplinkybių mes neprivalome leisti, kad Kanada taptų dangumi dėl "išvietintų fašistų" ar kitų tokių, kurių gyvenimas diometriškai prieštara u j a mūsų gyvenimui.

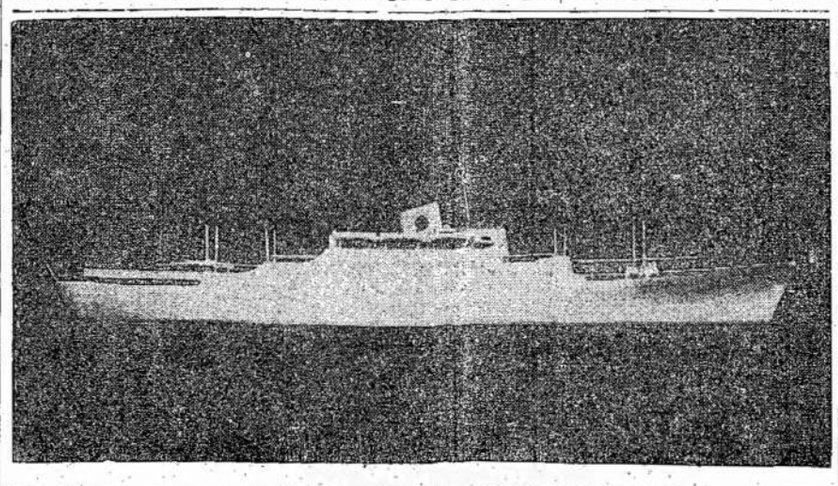

Sekančiais metais pradės plaukioti naujas Swedish American Line laivas "Stockholm". Jis galės vežti 264 keleivius. Karo metu daug ir gražių pasažierinių laivų atsidūrė jūrų dugne. Šio laivo pastatymas prisidės prie sunormalizavimo susisiekimo.

Ar Galimos Europos Jungtinės Valstijos

Jau senai yra kalbama apie Europos Jungtinių Valstijų sutvėrimą. Šiomis dienomis tą klausimą išnaujo pakėlė Vinstonas Čiorčilas, buvęs britų premjeras, kalbėdamas Zurich universitete. Jis nuėjo dar toliau — siūlė, kad Francija ir Vokietija būtų tų Europos Jungtinių Valstijų branduoliu.

Daugeliui kils klausimas, ar galima sudaryti tokią sąjungą iš Europos valstybių? Jeigu negalima, tai kodėl tokie dideli žmonės, kaip Čiorčilas, nuolatos agituoja už tai?

Kas bent kiek giliau susipažinęs su Europos situacija, tas greitai pasakys, kad toks dalykas neįgyvendinamas dabartinėj situacijoj.

Visų pirmiausiai paklauskime, kodėl tokie žmonės, kaip Čiorčilas, reikalauja tokių Europos Jungtinių Valstijų? Jie nori tokios tautų federacijos tam, kad palaikyti savo kontrolėj Europos valstybes. Kaip žinia, jos pamažu slysta iš Britanijos kontrolės. Suomija, Baltijos kraštai, Lenkija, Rumunija, Bulgarija, Vengrija, Jugoslavija, Čekoslovakija, Albanija jau išslydo. Francija ir Italija taipgi gali būti išbrauktos, nes tie elementai, kurie visuomet bičiuliavosi su Britanijos imperialistais, žymiai susilpo.

Sudarius Europos Jungtines Valstijas, aišku, jų priešakyje būtų Britanija. Su Amerikos įtakos pagalba, Britanija vėl vyrautų Europoje.

Kvietimas į tokias Europos Jungtines Valstijas ir Sovietų Sąjungos yra tiktai dėl formalumo. Žino visi, kad socialistinis kraštas negali būti kapitalistinių šalių federacijoj. Čiorčilas ir kiti gerai žino, kad SSRS nestotų tokion valstybių draugijon.

Trumpai sakant, Europos Jungtinės Valstybės yra tas pats vakarinis blokas prieš SSRS, tik gražesnėj formoj.

Dabar, ar galima sudaryti tokias Europos Jungtines Valstijas? Jokiu būdu. Reikia atminti, kad Europa yra pilna įvairių prieštaravimų. O virš visko, mes žinome, kad imperialistai nori išnaudoti silpnesnes tautas savo siekiams. Jie naudotų organizaciją savo intrygoms pravesti.

Nepamirškime, kad Europos Jungtinės Valstijos turės turėti centralinę valdžią, kuri turės savo kontrolėj apsigynimo, karo ir kitus svarbesnius reikalus. To pavyzdžiu gali būti Kanados Konfederacija. Taipgi gali būti pavyzdžiu ir Sovietų Sąjunga, Federalės valdžios rankose užsienio politika, apsigynimas, prekyba, ekonomija.

Kapitalistinės valstybės, kurių pamate yra pelnas, jokiu būdu negalėtų egzistuoti sąjungoj, kuri pareikalautų atsisakymo tam tikrų teisių. Galingosios valstybės, galingieji kapitalistai galutinai pasmaugtų silpnesniuosius.

Yra elementų, kurie atsižadėtų visko, kad tik sudaryti ką nors prieš Sovietų Sąjungą. Tokiems tautos interesai nieko nereiškia. Jie žiūri tik savo asmeninių reikalų. Bet Europos valstybes sudaro ne tokie elementai, o plačios masės darbo žmonių.

Europos ir viso pasaulio Jungtinės Valstijos galės įsikurti tiktai tuomet, kada nebebus imperializmo ir kapitalizmo pasaulyje. Darbo žmonių valstybės nenorės jokių blokų ir išnaudojimo kitų. Kol didžiumoj šalių išnaudojimas žmogaus žmogumi, valstybės valstybe tebeviešpatauja, Čiorčilo svajonės neprigis.

Kas liečia Franciją ir Vokietiją, kurias jis siūlo kaip branduolį Europos Jungtinėms Valstijoms, reikia štai ką pasakyti: Francija ir Vokietija yra istoriniai priešai, kaip kad Sovietų Sąjunga ir Vokietija, o pirmiau Rusija ir Vokietija. Kas mano, kad Francija ir Vokietija galės dabar sueiti į federaciją, tas mažai galvoja. Nežiūrint to, kaip abiejų šalių kapitalistai nekenčia socializmo, vistiek Francijos ir Vokietijos vienybė tokiame laipsnyje, kaip Čiorčilas siūlo, negalima. Ne šiais laikais, kol Francija ir Vokietija yra kapitalistinės.

Kapitalistai gali veikti bendrai, kuomet eina klausimas kovos prieš liaudį, prieš socializmą, bet tai visai kitas dalykas. Daug kapitalistų veikė bendrai, kai ėjo karas tarp demokratijų ir fašizmo. Bet kapitalistai dar ne visa tauta.

Tą patį galima pasakyti ir tiems, kurie kalba apie pasaulinę valdžią. Gražus obalsis, bet nepraktiškas, neįgyvendinamas.

Prie dabartinių sąlygų, Jungtinės Tautos yra praktiškiausias dalykas. Jos nereikalauja atsisakyti suverenumo, tautinių interesų. Tai draugija laisvų tautų, sudaryta rišimui nesusipratimų, ginčų. Jeigu imperialistai nesistengtų kenkti jai, ji būtų tinkama organizacija taikos palaikymui. Bet ir čia veikia imperialistų ranka ir ši organizacija gali pakrikti. Imperialistai nori išnaudoti ją savo siekiams pravesti, o ne taikai palaikyti.

Grįžtant atgal prie Čiorčilo, reikia pasakyti, kad jis yra tokių tautų sąjungų organizatorius. Pradžioj karo jis siūlė Francijai ir Anglijai susijungti. Anuo metu jis siūlė Amerikai dėtis su Britanija.

Čiorčilas yra konservatyvus imperialistas. Jis bijo ne tik to, kad socializmo idėja plinta. Jis bijo ir to, kad britų tautos veržiasi į savistovesnį gyvenimą. Jam sunku be imperijų.

Bet jo idėjos miršta. Visos pavergtos tautos siekia nepriklausomybės ir demokratijos. Ir jos savo tikslo atsieks. O kada imperializmo nebebus, aišku, laisvos tautos galės kalbėti ir apie laisvą sąjungą tarp tautų.

J. Y.

Įvairenybės

Per tryliką šimtmečių Europoj siautusi juodoji inkvizicija slopino visokią mokslo pažangą. Išradėjai ir atradėjai, kurie neatsisakė nuo savo įsitikinimų buvo ant laužų deginami. Daktarams buvo leista praktikuotis ant gyvulių, bet ne ant žmonių.

Nepaisant to uždraudimo šešioliktam šimtmetyj ispanas daktaras Vesalijus operavo numirėlius, norėdamas patirti, dėl kokios priežasties jie staiga mirė. Juodoji inkvizicija sužinojo ir daktarą nuteisė mirtin. Kadangi jis buvo ir karaliaus šeimos daktaras, tai jam mirties bausmė buvo pakeista tolima ir pavojinga kelione į Jeruzalimą, kurioje jis ir žuvo.

Jei ne juodoji inkvizicija, medicinos mokslas būtų paženges daug toliau, gal būtų gerokai pailgintas ir žmogaus gyvenimas. Mūsų dienomis aukštesniam ar žemesniam dvasiškiui susirgus nesišaukiama prie dievo, bet šaukiamas geriausias daktaras ir atsiduodama jo valiai — nors ir didžiausiai operacijai.

—o—

1519 metais, portugalas Ferdinandas Magellanas su 5 laivais ir 270 žmonių leidosi į pirmą, pasauliui dar nežinotą, pavojingą kelionę. Beplaukiant per vandenyną, jis pavadino jį "Pacifik". Portugalų kalboj reiškia: "Taikos pilnas". Priplaukus prie Filipinų salų, kokiais tai sumetimais, gal už rizikauną kelionę, įgulos leitenantas Sebastian del Kano, užmušė Ferdinandą Magellaną ir pats paėmęs laivų komandą plaukė aplink pasaulį. Po 3 metų ir 21 dienos sugrįžo tik 1 laivas ir 31 vyras; kiti visi laivai ir vyrai žuvo kelionėj. Tuo savo žygiu ne tik atidarė per vandenyną naują kelią, bet ir įrodė pasauliui, kad mūsų žemė yra apskrita, o ne plokščia, kaip kad kunigija skelbė.

—o—

Pasaulyj pirmas daktaras buvo graikas Hippokratas, gyvenęs 400 metų prieš Kristų. Jam mirus, graikai jį garbino, kaip savo dievą.

—o—

Pasaulyj seniausias (septynių šimtų metų senumo) divonas randasi Kinijoj. Jis megstas kiniečio Seljuk.

Anais senais laikais tik imperatorių ir didžiūnų palocius puošė divonai, darbo žmogus džiaugėsi bile savo kūną skarmalais galėjo pridengti.

Parankiojo J. Čeponis

Mineraliniai Resursai

50 metų atgal Kanadoj dar visiškai nebuvo kasyklų, iš kurių būtų imama įvairūs požeminiai turtai. Šiandieną Kanada, požeminių turtų naudojime stovi antroj vietoj po Jungtinių Valstijų. Apskritų metų įvairios iškasenos siekia apie 700 milijonų dolerių vertės. Dabar kiekvieno prabėgančio prekinio traukinio, kas trečias vagonas pakrautas įvairiomis iškasenomis.

Kokiose provincijose ko iškasama?

Aukso randasi beveik visose provincijose, bet daugiausiai randasi Ontarijoj. Aukso metinė gamyba siekia arti 250 milijonų dolerių. Daugumą iškasamo aukso parduodama Jungtinėm Valstijom. Sidabras dideliais kiekiais randamas Ontarijoj ir Britiš Kolumbijoj, mažesniais kiekiais randama Kvebeko, Saskačevanos, Manitobos ir Novaškotijos provincijose. Metinė gamyba siekia 10 milijonų dolerių. Kanados nikelio kasyklos pagamina 90 nuošimčių pasaulinio nikelio kiekio. Nikelio kasyklos randasi Ontarijos provincijoj, Sudburio apylinkėj. 1939 metais buvo pagaminta 226 milijonai svarų. Pracito karo laiku, nikelio gamyba buvo labai pakilusi, bet kiekybę skelbti valdžia uždraudė.

Vario dideliais kiekiais randama Kvebeko, Ontarijos, Britiš Kolumbijos, Manitobos, Saskačevanos ir Novaškotijos provincijose. Prieš praeitą karą, metinė gamyba buvo 600,000 tonų. Varį begaminant gaunama dar trys svarbūs mineralai, būtent: aršenikas, bismatas ir seleniumas. Aršenikas daugumoj naudojamas sodams ir daržams apipurkšti apsaugant juos nuo žalingų parazitų. Bismatas labai naudingas gaisrams gesinti, o seleniumas elektros mechanizmų ir kalbamų paveikslų gamyboj. 1941 metais minėtų trijų mineralų buvo pagaminta 400,000 svarų.

Cinko dideliais kiekiais iškasama Britiš Kolumbijoj, Sullivano kasyklose; mažesniais kiekiais randama Manitobos, Saskačevanos, Kvebeko ir Novaškotijos provincijose. Normaliais laikais pagaminama 200,000 tonų į metus. Apie tiek pagaminama ir švino.

Geležies rūdos daugiausia iškasama Ontarijoj ir Britiš Kolumbijoj.

Nepaisant, kad mūsų šalyj daug randasi geležies rūdos, tačiau Kanados fabrikantai daug geležies ir plieno perka iš Jungtinių Valstijų. Alumino dideli klodai randasi Kanados žemėj, tačiau, jo iškasenų daug atgabenama iš Pietinės Amerikos. Kanada pasaulyj pirmoji alumino išdirbystėj. Platinos (brangesnis metalas už auksą) randama Ontarijos provincijoj, Sudburio apylinkėj. 1941 metais šio metalo buvo pagaminta už 11 milijonų dolerių.

Chromiumo iškasama Ontarijoj prie Obongo ežero, Tangsteno gaunama keliose aukso kasyklose. (Chromiumas ir tangstenas naudojami geležies išdirbystėj — jų primaišius geležis būna standesnė.) Aliejaus ir nauralinio gazo (miglos pavidalo) daugiausia randasi Ontarijoj ir Albertoj. Turner Valley aliejaus laukas (1 mylios platumo ir apie 20 ilgumo) kasdieną duoda po 30,000 statinių aliejaus. Spėjama, kad minėtų provincijų laukuose galima gauti penktadalis trilijono statinių aliejaus. Druskos Ontarijos kasyklos ne tik patenkina visus Dominijos pareikalavimus, bet dar ir eksportui lieka. Yra druskos Novaškotijoj, Albertoj ir Manitoboj.

Kanada sekanti pasaulyj savo akmens anglių rezervais. Anglių daugiausia randasi Britiš Kolumbijoj ir Albertoj. Gipso, namams tinkuoti ir kitiems išdirbiniams naudojamo, dideli klodai randasi Novaškotijoj, Niubrunsvike, Ontarijoj, Manitoboj ir Britiš Kolumbijoj.

Įdomios gipso kasyklos randasi Ontarijoj. Tenai jau senokai iškasama gipsas. Didelis, 60 pėdų gilumo sklepas, tame sklepe vėsu ir tamsu, tačiaus temperatūra vienoda. Sklepo dugne auga rubarbarai ir grybai dėl rinkos, po sklepo "grindimis" randasi didelis naturalinio gazo sandėlis. Prijungus vamzdžius, gazai ateina į namų pečius.

Asbesto, iš kurio daromos mineralinės vilnos — išdirbiniai nuo didelės ugnies karščio apsisaugojimui, — klijai, vapna, gražaus akmens smėlio, žvyro, cemento, gero bolio — dideli kiekiai randasi Kvebeko provincijoj.

Nelabai senai Kanadoj yra atrasta radiumo ir uraniumo. Radiumas labai brangus metalas, naudojamas vėžio ligos gydymui, o uraniumas šiandieną garsus atominių bambų gamyboj.

Taigi, Kanados žemėj randasi įvairūs metalai — mineralai, kokie tik šiandieną reikalingi moderniškam pasauliui.

Daugiau Turtų

Ant Kanados žemės žaliuoja 381,000 ketvirtainių mylių geriausių namų statybai ir eksportui miškų: ąžuolų, uosių, klevų, beržų, baltųjų ir raudonųjų pušų, eglių, sydrų ir kitokių medžių ir medelių. Britiš Kolumbijoj auga medžių 12 pėdų diametriškai ir 300 pėdų aukštumo.

Jei vien tik Britiš Kolumbijos gražiuosius miškus išparduotum, už juos galėtum gauti 9 bilijonus dolerių.

Kanada trečia pasaulyj savo gražiais miškais (pirma Sovietų Sąjunga). Kanadoj dar yra vietų, kur žmogaus koja nėra įkelta: tos vietos vien tik iš orlaivių apžvelgiamos. Beabejonės, kad tenai, neištirtose vietose, irgi turtų randasi.

Turtinga mūsų naujoji tėvynė, tačiaus tie turtai randasi mažos grupelės žmonių kontrolėj, nuo kurių priklauso darbo žmonių ekonominis būvis ir vidaus ir užsienio politika.

J. Čeponis

Viena iš kelių šeimynų, kurios buvo užėmusios armijos ištuštintus namus Ottawoje. Valdžia buvo priversta surasti šioms veteranų šeimynoms butus.

Pranešimas

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Sąvitarpinės Pašalpos Draugijos Centro Komitetas praneša narių žiniai, kad P. Pajuodis ir J. Pauža, dėl tam tikrų gyvenimo sąlygų pasiliuosuoja iš Centro Komiteto, todėl su 25-ta diena rugsėjo (September) šių metų, jų vietas užpildo alternatai P. Karpus ir W. Folertas; drg. P. Karpus užima iždininko pareigas, drg. W. Folertas — kontrolieriaus.

Tad kuopų komitetai ir pavieniai nariai, siųsdami narių mokestis, išrašykite pašto perladas (Money Order) iždininko vardu, P. Karpus, o laiškus adresuokite sekamu antrašu: J. Kevėža, 11-A Delaware Ave., Toronto, Ont.

J. Kevėža
C.P.K. Sekretorius

4-to Kanados Lietuvių Suvažiavimo Protokolas

(Pabaiga)

Mandatų Komisijos vardu raportavo drg. Ch. Degutis. Jis pažymėjo, kad suvažiavime dalyvauja delegatai nuo sekančių organizacijų bei komitetų:

LLD 137 kp., Montreal, nuo 120 narių 5 delegatai.

LLD 47 kp., Montreal, nuo 148 narių 3 delegatai.

MLSDP Dr-jos, Montreal, nuo 670 narių 5 delegatai.

LLD Kanados Veikiančio Komiteto, Montreal, 1 delegatas.

M. Demokr. Lietuvių Komiteto, Montreal, 1 delegatas.

SDKLSPD Centro Komiteto 1 delegatas.

SDKLSPD 1-mos kp., Toronto, nuo 350 narių 14 delegatų.

LLD 162 kp., Toronto, nuo 200 narių 6 delegatai.

LLD 105 kp., Toronto, nuo 30 narių 2 delegatai.

LPP Lietuvių klubo, Toronto, nuo 80 narių 4 delegatai.

Toronto Demokratinių Lietuvių Komiteto 3 delegatai.

Toronto Lietuvių Jaunimo Klubo, nuo 8 narių 1 delegatas.

Toronto Bangos choras, nuo 40 narių 1 delegatas.

LLD 113 kp. Hamilton, Ont., nuo 26 narių 1 delegatas.

LLD 21 kp., Windsor, Ont., nuo 35 narių 1 delegatas.

SDKLSPD 3-čios kp., Sudbury, nuo 19 narių 1 delegatas.

LLD 15 kp. nuo 43 narių, ir Fort William-Port Arthur, Ont., apylinkės lietuvių 1 delegatas.

LLD 217 ir SDKLSPD 7-tos kp. narių bei Winnipego apylinkės lietuvių, nuo bendro skaičiaus 150, vienas delegatas.

Liaudies Balso, Toronto, Ont., 1 delegatas.

S.A.V. Demokratinių Lietuvių Centro Komiteto, Brooklyn, N. Y., 1 delegatas.

Kanados Lietuvių Nacionalio Komiteto 7 nariai.

Bendrai viso pirmoje sesijoje dalyvavo 53 delegatai, kurie atstovavo 21 komitetą bei organizacijas su 1919 nariais.

Antra Sesija

Kanados Lietuvių Ketvirto Suvažiavimo antrą sesiją atidarė drg. J. Kevėža, 7.40 val. vakaro.

Mandatų komisija pranešė, kad suvažiavime dalyvaujančių skaičius padidėjo su kai kurių organizacijų delegatais nedalyvavusiais pirmoje sesijoje. Pilną raportą prižadėjo išduoti baigiantis sesijai.

Kanados Lietuvių Nacionalio Komiteto pirmininkas drg. Z. Janauskas išdavė skaitė komiteto raportą. Raportas apėmė laikotarpį nuo Trečio Kanados Lietuvių Suvažiavimo ligi šio. Raporte atžymėjo, kad KLNK vadovybėje Kanados lietuviai suaukojo dėl nuo karo nukentėjusių Lietuvos žmonių bei paramos Tarybų Lietuvos ligoninėms ir Žemės Ūkio Akademijos atsteigimo reikalams viso bendroje sumoje $29,466.37. Rugpiūčio 26 d. Komitetas ant rankų turėjo $4,132.30. Pridėjus suvažiavime gautas aukas, bei paskutinėmis prieš suvažiavimą dienomis, komiteto žinioje buvo apie $6,000. Per Kanados Raudonojo Kryžiaus įstaigas ir kitas panašias įstaigas Kanados lietuviai pastarųjų metų laikotarpyje suaukovo apie $5,000, apart aukų gautų per Komitetą.

Raportas priimtas su užgyrimu. (Jis tilpo Liaudies Balse, rugsėjo 6 d. laidoje.)

Kanados lietuvių priešfašistinis veikėjas drg. J. Lesevičius skaitė referatą Lietuvos ir lietuvių tautos klausimu. Referatas išsamiai peržvelgė Lietuvos žmonių buvusią ir esamą padėtį, taipgi lietuvių tautos svarbiuosius šių dienų uždavinius. Jo referatą suvažiavimas sutiko su dideliu entuziazmu ir padėka už rūpestingą jo paruošimą.

Ant KLN Komiteto raporto ir drg. J. Lesevičiaus referato sekė diskusijos. Diskusijose dalyvavo: R. Mizara, V. Strazevičius, M. Guoba, J. Urbonavičius, J. Vilkelis, S. Zostautas, B. Petronis, E. Skinulis J. Lesevičius, J. Yla, A. Kmieliauskas, A. Byras, V. Ramanauskas, K. Marcinkus, Z. Janauskas ir K. Kilikevičius.

Diskusijose dalyvaujantieji pasisakė už darbavimąsi, kad Kanados lietuviai sukeltume $10,000 — $15,000 dėl atsteigimo Lietuvos Žemės Ūkio Akademijos; už kultūrinį bendradarbiavimą su Lietuvos žmonių organizacijomis ir užgyrė Lietuvos žmonių savivaliai pasirinktą santvarką.

Baigiantis sesijai Mandatų komisija išdavė papildytą raportą, pažymint, kad Ketvirtame Kanados Lietuvių Suvažiavime dalyvauja 54 rinkti organizacijų bei komitetų delegatai ir septyni nariai Kanados Lietuvių Nacionalio Komiteto. Viso 61 atstovas, nuo 1919 organizuotų Kanados lietuvių.

Mandatų komisijos raportas priimtas vienbalsiai.

Sesija baigėsi 10.30 val. vakare.

Trečia Sesija

Kanados Lietuvių Ketvirto Suvažiavimo trečią sesiją atidarė drg. M. Guoba, rugsėjo 1 d., sekmadienį, 10.25 val. ryto. Atidarant pakvietė visus dalyvaujančius daugiau susikoncentruoti ant suvažiavimo uždavinių, nes šios sesijos uždaviniu stovi nubrėžti sekantiems keliems metams Kanados lietuvių veikimui planus. Po to pakvietė duoti pranešimą Kanados lietuvių klausimu.

Drg. J. Yla, Liaudies Balso redaktorius, suvažiavimui išdavė tūriningą pranešimą. Jis pažymėjo, kad Kanados lietuviai būdami geri šios šalies piliečiai kartu yra geri lietuviai, kurie nepasilieka nuošaliai nuo tarptautinio darbo žmonių bendradarbiavimo už savo reikalus.

Po pranešimo sekė diskusijos. Diskusijose dalyvavo sekančiai: J. Urbonavičius, V. Jusaitis, E. Skinulis, A. Byras, J. Šinkūnas, J. Lesevičius, J. Vilkelis, M. Gudas, J. Yla, S. Zostautas, T. Bernatavičius, A. Kmieliauskas A. Doveika, S. Shlakaitis, V. Ramanauskas, B. Petronis K. Kilikevičius, M. Guoba, R. Mizara ir A. Šuplevičienė.

Diskusijos susumuotos ir vienbalsiai priimti sekanti tarimai:

1. Įpareigotas būsiantis Kanados Lietuvių Nacionalis Komitetas, kad jis pasiųstų Kanados valdžiai ir Tarybų Sąjungos atstovybei laiškus išreiškiant pageidavimą, kad Kanados ir Tarybų Lietuvos Respublika įsteigtų tarpvalstybinius ryšius ir su tuo pagerintų pašto susisiekimus ir kultūrinį bendradarbiavimą.

2. Suvažiavimas įpareigojo K.L.N.K. ateityje veikti toje kryptyje, kad būtų galima pasiųsti Kanados lietuvių delegaciją į Tarybų Lietuvą ir iš ten atsikviesti T. Lietuvos žmonių atstovus, kas sutvirtintų išeivių lietuvių ir Lietuvos žmonių kultūrinį bendradarbiavimą.

3. Suvažiavimas nutarė kreiptis į Kanados emigracijos įstaigas, kad Kanadon neįsileistų iš Lietuvos pabėgusių fašistų ar profašistinių elementų, kaipo Kanados žmonių priešų.

4. Veikti, kad būtų apvienyti visi Kanados lietuviai veikimui dėl savo tautos ir bendros darbo žmonių gerovės.

5. Suvažiavimas pasisakė už didesnį veikimą dėl pagerinimo Kanados žmonių ekonominių sąlygų.

6. Įgaliojo Nacionalį Komitetą, esant reikalui ir sąlygoms leidžiant, siųsti savo atstovą į kolonijas.

7. Suvažiavimas kreipėsi į visas lietuvių organizacijas daugiau veikti organizavimo lietuvių jaunimo ir moterų.

8. Kanados Lietuvių Nacionaliui Komitetui suvažiavimas išreiškė pagarbą ir padėką už pavyzdingą pasiaukavimą atlikime didelių ir svarbių uždavinių dėl lietuvių tautos žmonių gerovės.

9. Suvažiavimas išreiškė padėką Jungtinių Valstijų lietuviams už draugišką bendradarbiavimą ir talkininkavimą Kanados lietuviams.

10. Išreikšta vieša padėka SDKLSPD 1-mai kuopai už veltui suteiktą salę.

11. Nutarta pasiųsti pasveikinimas Pietų Amerikos Lietuvių Kongreso išrinktam komitetui.

Rezoliucijų komisija patiekė sekančiais klausimais rezoliucijas:

a) Lietuvos klausimu

b) Kanados lietuvių ir tarptautiniu klausimu.

c) Rezoliuciją Taikos konferencijai Paryžiun.

d) Rezoliuciją Kanados federalei ir Kvebeko provincialei valdžiai, protestuojant prieš persekiojimus ateivių ir bendrai darbo žmonių teisių.

e) Nutarta pasiųsti protesto telegramą Kanados federalei valdžiai ir Ontarijos provincialei, kad būtų sulaikytas siuntimas policijos prieš plieno industrijos streikuojančius darbininkus Hamiltone, ir kad ten pasiųsti būtų ištraukti. Šios rezoliucijos užgyrimas paliktas masiniam susirinkimui, įvykstančiam rugsėjo 1 d., 7.30 val. vakare, Toronte.

Bendrai visi tarimai bei rezoliucijos buvo priimti vienbalsiai.

Į naują Kanados Lietuvių Nacionalį Komitetą išrinkti:

Z. Janauskas, K. Narusevičius, V. Strazevičius, K. Kevėža, J. Barčas, J. Pauža ir K. Kilikevičius.

Seno KLNK pirmininkas Z. Janauskas uždarė Ketvirtą Kanados Lietuvių Suvažiavimą 2.30 val. p. p.

Pastaba: Pirmoj daly protokolo buvo neatžymėta, kad LLD 47 kuopa, Montreal, pridavė suvažiavime savo auką $50.00 dėl Žemės Ūkio Akademijos, kartu su montrealiečių aukomis.

Suvažiavimo sekretoriai:
K. Kilikevičius
K. Narusevičius

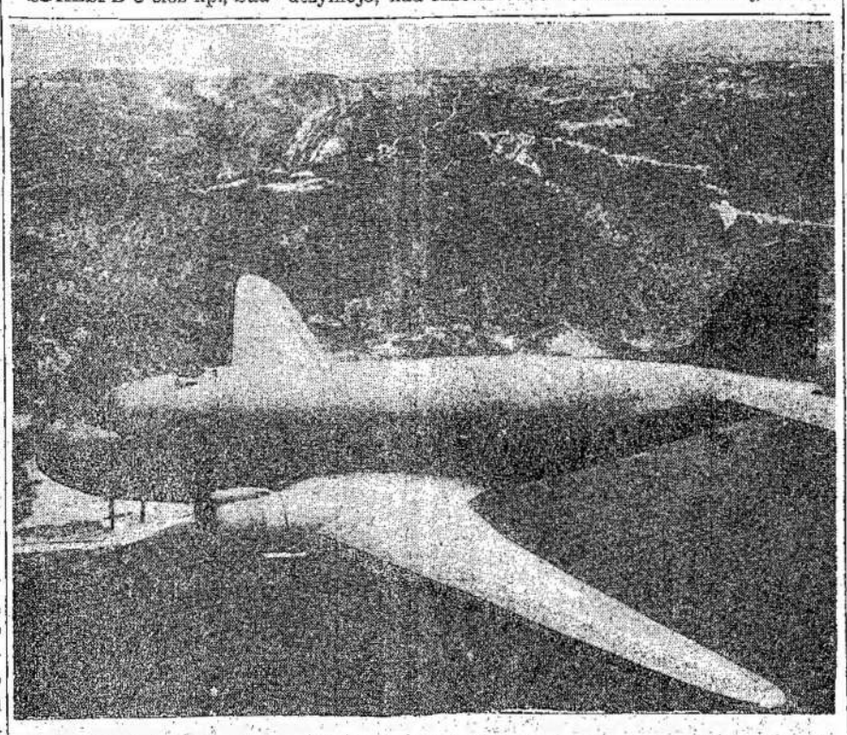

Transportinis orlaivis Dakota, kuris kiek laiko atgal sudužo Estevane, Saskačevanoj. Nelaimėj žuvo 21 orlaivininkas. Sako, kad ne visi kontrolės instrumentai buvo sutvarkyti prieš pakylant orlaiviui ir dėl to orlaivis negalėjo skristi ir nusileisti.

Išsiskyrė iš Gyvųjų Tarpo

MONTREAL. — Šio mėn. 16 d. Notre Dame ligoninėje, nuo vidurių vėžio ligos, mirė Jonas Spaičys, sulaukęs 49 metų amžiaus. Iš Lietuvos velionis paėjo iš Jotpenų vienkiemio, Šimonėlių vals., Panevėžio apskrities. Į Kanadą atvyko 1927 metais. Lietuvoje paliko tėvą ir dvi seseris (jei dar gyvi), Kanadoj, Montreale, pusbrolius Feliksą ir Mečislovą Spaičius, kuriuodu ir rūpinosi velionio palaidojimu. Palaidotas 18 d. spalių, dalyvaujant gražiam būreliui draugų ir pažįstamų. Jo karstą puošė vainikai nuo Sūnų ir Dukterų Draugijos ir nuo jo artimųjų draugų.

Velionis jau daug anksčiau skųsdavosi savo nesveikata, o paskutinių keturių mėnesių laikotarpyje liga smarkiai suspaudė ir veltui buvo dedamos didelės pastangos išgydyti.

Tebūnie Tau Jonai lengva šios naujos tėvynės žemelė!

Turėjo Dvi Operacijas

Drg. Kostui Tamašauskui, pastaruoju laiku, teko pergyventi net dvi operacijas — gerklės ir nuo patrūkimo. Operacijos laimingai pavyko ir ligonis jau žymiai gerėja, nors dirbti, sulig daktaro patarimo, dar greitai negalės. Linkiu greitai pasveikti.

Susituokė

Rugpiūčio 31 d. apsivedė Jonas Morkys su Aldona Šmitaite. Jonas Morkys yra plačiai žinomas ne vien torontiečiams, bet ir montrealiečiams. Jis iš pat jaunų dienų iki šiol nemažai yra pasitarnavęs progresyviam judėjimui. Jo gyvenimo draugė Aldona, nors vos tik pražydėjus — dar labai jaunutė, bet save jau yra montrealiečiams atsirekomendavusi, kaipo pavyzdinga Jaunimo choro narė. Tikiu, kad šeimyninis gyvenimas nebus skerspaine jai ir toliau dalyvauti chore.

Jaunieji praleidę savo "honey-moon", sugrįžo ir kol susitvarkys savo šeimyninį gyvenimą, gyvena pas Aldonos tėvelius.

Nuo savęs jauniesiems linkiu laimingo šeimyninio gyvenimo.

P.

PARYŽIUS. — Generolas De Gaulle pabudo iš politinio miego ir pradėjo kovą prieš naują konstitucijos projektą.

Naujas projektas daug skirtingesnis nuo pirmojo, bet De Gaulle nepatinka.

J. MARCINKEVIČIUS

NUSLĖPTAS KAPAS

Apysaka

(Tęsinys)

— Nederėjo tėve verkti, nereikėjo, — karštligėje kalbėjo pats sau. — Nereikėjo!

Garsu tarti žodžiai Kostą vėl ataušino. Jis prisiminė skaitęs knygą, kaip drąsiai miršta revoliucionieriai ir vėl jo minčių srovę nubėgdavo kita linkme. Išblyškęs, suveltais plaukais, ironinga šypsena lūpose, bet ramiai ir išdidžiai stovėjo jojo tėvas prieš piktus žmones ir kalbėjo, kalbėjo. . .

— Gerai tėveli, gerai! — staiga sušukdavo jis ir įsikniaubęs į pagalvę balsu verkė iki pat aušros.

— Motina. . . Dėl ko ji melavo, dėl ko? Juk daktaras negalėjo pasišaipyti, ne.

Iš gretimo kambario buvo girdėti knarkimas. Motina su patėviu pagaliau užmigo ir miegojo, kaip užmušti.

Aštuntą ryto pas jį įėjo motina. Tarytum senai jos nematęs Kostas žiūrėjo į apvalaus kūno dar jauną ir gražią moteriškę amžinai kažko išsigandusiom akim, lyg pergalvodamas ar ji iš tikrųjų buvo jojo motina.

—Ko tu lakstai, kaip aitvaras? Kas tau atsitiko? Vakare nenorėjau tavęs žadinti, nes miegojai, bet man daktaras pasakė, kad tu išsinarinai ranką.

Ji kalbėjo šiurkščiai ir piktai. Buvo matyti, kad buvo labai blogai nusiteikusi ir kad pyko ant jo.

— Niekis. . .

— Tau niekis, o man viską pakelti. Karšyklas nacionalizuoja, ir į namus, sako, rytoj naujosios valdžios įstaigos įsikraustys. Patėvis labai ant tavęs pyksta. Negalima vaike bėgiot paskui juos, kaip visi driskiai daro. Jie mums nieko gero neduos. Elgetom paleis. . . Patėvis dirbo visą amželių, kaip jautis, tave išaugino. . .

— Mama, aš noriu vieno dalyko paklausti.

— Na?

— Ar teisybė, kad mano tėtę sušaudė?

Pirmą kartą gyvenimę sūnus su motina susižvelgė kaip lygus su lygiu.

— Kas tau, vaikel, pasakojo?

— Daktaras.

— Tai beširdis!

— Dėl ko gi mama man melavai?

Motina pabalo. Jos žydrios akys, dar prieš minutę šviesios ir žibančios, plačiai išsiplėtė, krūtinė sunkiai alsavo, lūpos virpčiojo.

— Sušaudė mama, teisybė?

Ji buvo beeinanti prie sūnaus, rodos tiesė rankas, lyg norėdama apkabint, bet staiga, lyg kaž ką prisiminus, atsitraukė ir išbėgo iš kambario.

— Kosteli, palauk, neišeik. . .

Kostas sukniubo ant sofos, bet nepravirko.

II

Prieš pietus motina, tyli ir staiga susenusi, įnešė Kostui keliolika suglamžytų sąsiuvinių ir maldaujančiom akim jį nužvelgusi, turė:

— Tu jau suaugęs, skaityk ir dovanok man. . .

Pabučiavusi jį, lyg šešėlis išslinko iš kambario.

Kostas skaitė.

1928 metai.

Su žydinčiu gegužiu atėjo ir mano laimė. Aš ištekėjau už Mykolo Rudaičio. Kaip netikėtai! Dar Petreliui gyvam tebesant buvau su juo pažįstama, porą kartų į teatrą nuėjau, o šiandien jojo žmona. . .

Regis, kad būsiu laiminga. Mykolas tvarkingas, darbštus. Tik truputį šykštokas. Ką gi padarysi? Vieną žinau; Kostas užaugs sveikas, ir aš skurdo nebekentėsiu. . . Skurdas, tai baisiausias moters priešas! Mykolas vakar man nupirko gražų žiedą. Niekad šitos dovanos neužmiršiu. Tik man keista, kad jis griežtai uždraudė vaikui pasakoti apie Petrą. Net jo ūsai virpėjo, kai jis man apie tai kalbėjo. Tur būt, jis bus piktas. Vargšas Petras. Jis visiems norėjo būti geras, o liko blogas. Ką aš būčiau viena, dargi su mažu vaiku dariusi?

Liepos mėnuo.

Šiandien po jungtuvių pirmą kartą verkiau. Mes turim keturias karšiamąsias mašinas ir plytinę. Darbininkų nedaug. Mykolas jiems stengiasi mokėjimą neužvilkinti, bet jie tokie pikti, net baisūs. Kostas žaidė kieme, tai viena boba praeidama, ir, pamanykit, man pačiai girdint, pasakė:

— Ir tas varlė užaugs rudesnis už patį Rudaitį. Bateliai, kaip sniegas, o po purvą leidžia braidyti. Už mūsų kruviną prakaitą. . .

Aš pasiskundžiau Mykolui. Jis susiraukė ir numojo ranka.

— Galėtum jį ir motinai atiduoti. Užmokėčiau. Cypia, daužos po kambarius, darbą trukdo. . .

Man vos širdis neplyšo. Nemyli jis jo, tik man geras. Drabužius perka, į lovą valgyti liepia paduoti. Ir pavyduolis, net malonu. . . Aną dieną rado pas mane Petro fotografiją, tai sudraskė ją į skutelius. Kai fotografiją draskė, jo net pirštai tratėjo. Pirmą kart pajutau prieš jį baimę. Rodos supykęs, galėtų ir mane sudraskyti. . .

1929 metai.

Per tą laiką turėjau daug džiaugsmo, bet ir karčių ašarų nurijau. . . Ne toks yra mano gyvenimas, kokio aš laukiau ir tikėjaus. Nei kam pasiskųsti, nei pasiguosti. Dėkinga Mykolui, kad jis mane privertė lavintis. Savotiškai jis keistas. Niekam nesisako savo kilmės. Reikalauja, kad ir aš tylėčiau. Iš trečiosios gimnazijos klasės išeidama (tėvelis nebepajėgė toliau leisti) buvau pradėjusi rašyti dienoraštį. Rašiau, rašiau ir pamečiau. Dabar ėmiau rašyti jau subrendusi ir antrą kartą ištekėjusi moteris. Koks didelis skirtumas! Anksčiau tik svajonės, tik rožės, o dabar, štai, smulkūs, nuobodūs reikalai. Bet įpratimas, sako žmonės, antroji prigimtis. Gal Kostelis užaugęs perskaitys, o gal neiškentusi ir sudeginsiu. Tik vieną žinau, kad rašant lengviau. Lyg verktum prie motinos kapo. . .

Taigi, pirmas džiaugsmas, kai Kostuką išleidau į mokyklą. Aprengiau gražiai, nupirkau kuprinę ir pati nuvedžiau į mokyklą. Esu tikra, kad mokytoja neskriaus jo, nes Kostas pats turtingiausias ir šauniausias berniukas. Tačiau grįždama namo pravirkau. Man rodės, kad jis atitrūksta nuo manęs, lyg ir į kariuomenę išėjo. . .

Mykolas vaikų dar nenori. Nesuprantu dėl ko. Visko, rodos, turim su kaupu.

O verkiau (ir dabar rašant dar ašaros teberieda) dėl keisto Mykolo būdo. Buvo atvažiavusi mano sesuo. Ji kaip buvo, taip ir liko paprasta kaimietė. Prisiprašė ir nuvedžiau ją į kiną. Ryt dieną Mykolas baisiai raukės, o aš vis nesupratau dėl ko. Pagaliau man vienai sako:

— Jau ir taip apie tave kalba, kad esi kaimo pirtelėj gimusi, o tu dar demonstruoji savo nagines. . . Ir apskritai: nutrauk santykius su visom savo giminėm!

— Dėl ko? — nustebau.

— Dėl to, kad ir man, ir sau ateitį sugadinsi.

— Mykolai!

— Žmonėms nereikia savo dantų rodyti. Pamatys, kad dantys nestiprūs ir tokį riešutą pakiš, kad neįkasti. . . Supranti?

Jis aiškino ir aiškino, o aš supratau, kad jis yra pasipasakojęs, esą, aš daktaro duktė, turiu didelį ūkį ir t.t.

— Girdėjau, mane žada burmistru išrinkti. Nenoriu susikompromituoti. Viena boba jau buvo nuplepėjusi esą tu našlė, buvusi Urbonienė. Aš mokėjau užsiginti. Sužinotų, kad tu to bolševiko žmona buvai, ne tik burmistru neišrinktų, bet. . . būtų man labai nemalonu.

— Ką gi tokiam mažam mieste nuslėpsi? — atsikirtau pyktelėjusi: — Kiekvienas žino, kiek pas ką musių kambariuose yra.

— O tu mokėk įrodyti, kad tai bitės, tada gyvensi. Šiandien pat tegul sesuo išvažiuoja ir niekam nesisako. . . Už mano meilę, už mano gerą, tau bus nesunku šitai padaryti.

Pirmą kartą mano širdyje sukilo aštrus nepasitenkinimas. Aš turėjau vaidinti grafienę, išsižadėti savo tėvų, savęs. . .

(Bus daugiau)

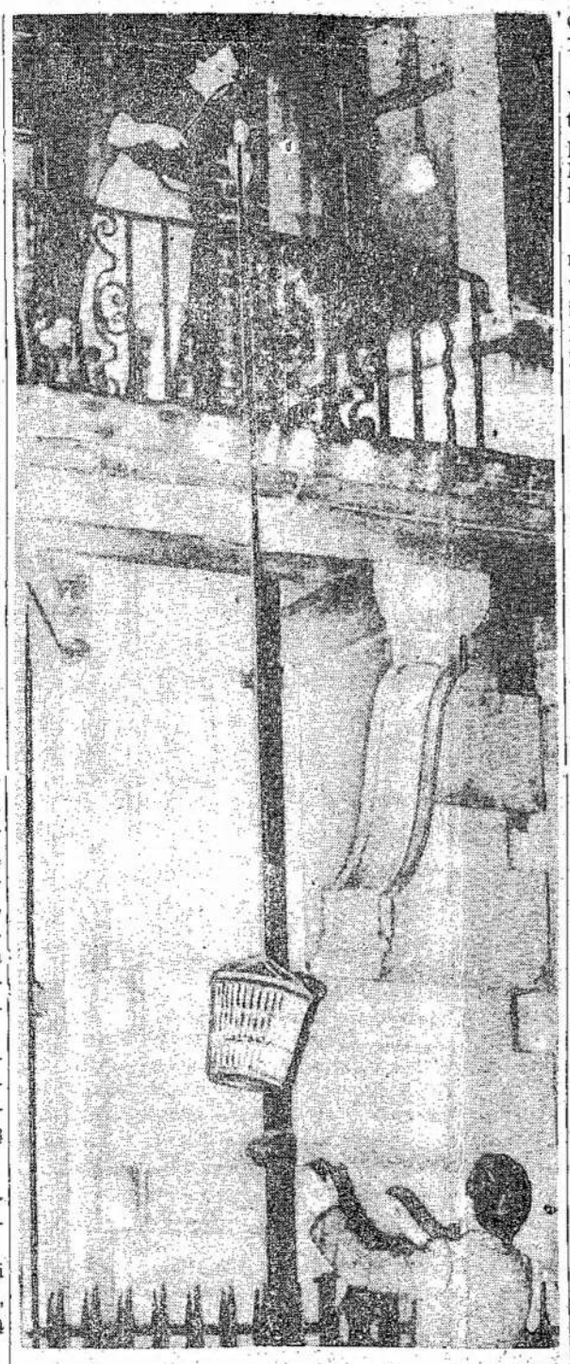

Benamės veteranų šeimynos Londone, Anglijoj, buvo užėmusios keletą puošnių apartamentų ir viešbučių, kurie karo metu buvo valdžios paimti, bet dabar ištuštinti. Policija neleido šiems "skvateriams" grįžti atgal, jeigu išėjo, todėl maisėjiems pristatė simpatikai. Čia matote moterį traukiant kibirą vandens.

Tarybų Lietuvos Leidyklos

Akademikas Prof. Lašas

1940 m. rudenį buvo suorganizuota Lietuvos TSR Valstybinė Leidykla. Jos tikslas buvo išleisti knygas, brošiūras ir plakatus.

Prie Tarybinės valdžios Lietuvos darbo žmonių kultūros reikalavimai žymiai pakilo ir laikraščių bei knygų pareikalavimas išaugo kelis kartus. Vietoj išleidžiamų smetoninėje Lietuvoje mažų tiražų, knygas ėmė išleisti 25-30 tūkstančių egzempliorių. Per trumpą laikotarpį nuo 1940 m. rudens iki 1941 m. vasaros TLSR Valstybinė Leidykla išleido daug daugiau kaip 250 pavadinimų tiražu 4 milijonų knygų. Į spaudą buvo pasirašyta daugiau kaip 100 knygų.

Sekmingai besivystant tų leidimo darbą staiga nutraukė klastingas vokiečių fašistų užpuolimas. Išskyrus nedidelio rankraščių kiekio beveik nieko nepavyko evakuoti. Valstybinės Leidyklos sandėliuose liko daugiau kaip du milijonai knygų.

Jau pirmosiomis savo šeimininkavimo dienomis hitlerininkai ėmė naikinti lietuviškas knygas, išleistas prie tarybų valdžios. Gestapo vadovaujant buvo sukurta ypatingoji komisija, kuriai buvo pavesta naikinti knygas, išleistas prie tarybų valdžios. Tuo būdu žuvo daugiau kaip du milijonu knygų, išleistų 1940-1941 metais.

Valstybinė Leidykla Tėvynės karo metais nenutraukė savo veiklos. 1942 m. pabaigoje Valstybinė TLSR Leidykla atnaujino savo veikimą Maskvoj.

Tiesa, darbo apimtis buvo mažesnė. Evakuotiems lietuviams, lietuviškajai divizijai ir partizanų būriams ji ėmė leisti "Tarybų Lietuvos" laikraštį. Buvo taip gi išleista daugiau kaip 100 įvairių knygų ir brošiūrų. Ši veikla truko iki 1944 m. rugpiūčio mėnesio, kai pergalingas Raudonosios Armijos puolimas išvijo vokiškuosius grobikus ir grąžino Valst. Leidyklą į gimtąjį kraštą, į Lietuvos TSR sostinę — Vilnių.

Vokiečių okupantų šeimininkavimas smarkiai atsiliepė į visą Lietuvos kultūros gyvenimą, o taip pat į leidyklos darbą. Autorių ir redaktorių kadrai buvo išsklaidyti. Poligrafinė bazė Vilniuje ir Kaune daugiau kaip 80 nuošimčių buvo sunaikinta.

Lietuvos poligrafijos bazės atstatymo reikalui teko padėti daug triūso ir mokėjimo.

Jau 1944 m. sausio mėn. išėjo pirmoji knyga. Tai buvo "Pergalės" almanachas, išleistas 10,000 egzempliorių tiražu. Po to buvo išleistos grožinės literatūros knygos, vadovėliai.

1945 metų pradžioje, Valstybinė LTSR Leidykla buvo perorganizuota — suskirstyta į 4 specialines, Valstybines leidyklas: 1) Politinės Literatūros leidykla, 2) Pedagoginės literatūros leidykla, 3) Grožinės literatūros leidykla ir 4) Enciklopedijų, Žodynų ir Mokslo Literatūros leidykla.

Per savo veiklos laiką iki 1946 m. gegužės mėn. 1 d., Valstybinė grožinės literatūros leidykla išleido 50 knygų bendru tiražu 393,000 egz. Tarp išleistųjų knygų matome: M. Šolochovo — "Tykusis Donas", A. Čechovo — "Rinktinės apysakos" — — "Dauboje", V. Vasilevskos — "Vaivorykštė", Furmanova — "Čepaje v a s", Gorbatovas — "Nenugalėtieji" ir kitus rusų klasikų ir naujosios tarybinės literatūros vertimus.

Lietuvių rašytojų veikalai: A. Venclovos — "Kur obelis augalota", L. Giros — "Poezija", poeto Janonio ir vokiečių okupantų sušaudytojo poeto Montvilos eilėraščių rinkiniai ir eilė kitų lietuvių rašytojų veikalų. Per 1945 m. buvo išleista 5 žurnalo "Pergalės" numeriai.

Spausdinami: poetės Salomėjos Nėris — eilėraščių rinkinys, Korsako — "Paukščiai grįžta", Žemaitės — "Rinktiniai veikalai", Šekspyro — "Hamletas", Ostrovskio — "Kaip grūdinosi plienas", Gorkio — "Motina" ir kiti veikalai, viso 36 knygos 353,000 egz. tiražu.

Valstybinės pedagoginės literatūros leidykla aprūpino pirmiausia, Lietuvos TSR pradžios mokyklas. Pradžios mokykloms išleista 17 vadovėlių 588,000 egz. Tai gerokai patenkino mūsų pradžios mokyklos reikalavimus. Vidurinėj mokyklai buvo išleista 28 vadovėliai 433,000 egz. tiražu. Tarp jų: lietuvių kalbos vadovėliai mokykloms, TSRS istorijos vadovėlis, senovės, viduramžių ir naujų laikų istorijos vadovėliai ir pan. Viso buvo išleista 45 vadovėliai, 1,021,000 egz. tiražu. Spausdinama 14 vadovėlių 231,000 egz. tiražu.

Valstybinės enciklopedijų, žodynų ir mokslo literatūros leidyklos tikslas yra leisti mokslo knygas. Šioji leidykla ligi 1946 m. gegužės mėn. 1 dienos išleido 12 knygų 100,000 egz. tiražu. Tarp jų profesoriaus Lašo veikalas — "Mitybos mokslas", prof. Lašo ir Doc. Gabrėno — "Vitaminai", dr. Barono "Motinos ir vaiko higiena".

Visos valstybinės leidyklos per visą laiką yra išleidusios 238 leidinius bendru 3,706,500 egz. tiražu.

Be to, spaudoje yra 85 leidiniai 978,000 egz. tiražu.

Valstybinės leidyklos atliktas darbas jau negali patenkinti žymiai išaugusius gyventojų kultūros reikalavimus, jų knygų paklausas. Daug dar teks padirbėti leidykloms, kol jos galės pilnai patenkinti gyventojų knygų paklausas.

Leidyklų darbas Lietuvos TSR vystysis toliau.

Jei valstybinių leidyklų tematiniai pilnai numato 1946 m. iš viso išleisti 546 leidinius bendru tiražu 5,360,000 egz., tai tolydžiai didėjamas 1950 m. leidinių kiekis sieks 800 iš viso 8,000,000 egz. bendru tiražu.

Šitoks leidyklų darbo pagyvėjimas atitinka numatomą bendrą kultūrinį respublikos augimą: LTSR pradžios, vidurinės ir aukštosios mokyklų moksleivių skaičiaus augimą, kultūros įstaigų ir knygynų, mokyklų, universitetų ir Lietuvos TSR Mokslų Akademijos darbo suklestėjimui.

Mokslų Akademija — Kultūrinis Centras

J. Gaška
Poligrafijos ir Leidyklų Valdybos Viršininkas

Mokslų Akademija yra aukščiausia Lietuvos mokslų įstaiga, jungianti žymiausias respublikos mokslines jėgas. Pagrindinis jos uždavinys yra telkti mokslines respublikos jėgas ir visapusiškai padėti bendram teorinių ir taikomųjų mokslų pakilimui Lietuvos respublikoje, studijuoti ir plėsti TSRS, o taip pat ir pasaulinės mokslo minties laimėjimus.

Akademija savo veikimą koncentruoja į stambiąsias vedamąsias visų mokslo sričių problemas, ypatingą dėmesį kreipdama į lietuvių tautos istorijos, kalbos ir kultūros tyrimą, tyria Lietuvos TSR gamtą, jos turtus, gamybines respublikos pajėgas ir t.t.

Akademija turi 2 skyrius: 1. Matematikos-gamtos ir taikomųjų mokslų skyrių ir 2. Visuomenės mokslų skyrių.

Kad susidarytų artimiausios ateities Mokslų Akademijos perspektyvinis vaizdas reikia nurodyti kai kurias problemas, kurios numatytos spręsti matematikos-gamtos ir taikomųjų mokslų skyriaus institutuose bei labaratorijase. Iš jų minėtinos: Lietuvos TSR durpynų tyrimas ir durpių perdirbimo racionalizacija, Lietuvos mineralinių žaliavų ir jų perdirbimo tyrimas, mažaverčių augalų ir medienos atmainų utilizacija, maisto produktų atmatų utilizacija, maisto produktų atmatų cheminio perdirbimo tyrimai, sistemingas Lietuvos ežerų ir upių įvairiais atžvilgiais tyrimas, Lietuvos TSR kartografinio vaizdo sudarymas, Lietuvos TSR teritorijos suskirstymas geografiškais regionais ir žemėvardžiais, paukščių migracijos tyrimai, hidrobiologiniai ir ichtioginiai tyrimai, krašto floros tyrimai ir inventarizacija, geologija ir požeminių vandenų resursai, vėžio problema, šeimų nevaisingumo problema, sanitarinės kraštotyros ir mitybos problema, organizmo reaktyvumo ir šoko problema.

Prie Akademijos jau veikia ir veiks šie institutai: ekonominis, teisių, lietuvių kalbos, lietuvių literatūros, Lietuvos istorijos, chemijos ir terminologijos, geologijos, geografijos, biologijos, eksperimentinės medicinos, žemės ūkio. Be to, bus suorganizuotas gamtos muziejus, gamtos rezervatas, veikia botanikos sodas, tvarkosi muziejai, veikia didelė biblioteka.

Akademijos mokslo ir tyrimo darbas yra susijęs su krašto pažinimu ir jo turtų bei resursų tyrimu.

Akademija, beorganizuodama eksperimentinius institutus bei labaratorijas šiuo pokarinių laiku, suprantama susiduria su tam tikrais sunkumais. Tačiau, Akademija gali žiūrėti į ateitį su pilnu pasitikėjimu savo ateities darbams, juo labiau, kad vyriausybė Akademijai teikia visokeriopą paramą.

Montrealiečių Žiniai

MONTREAL. — Visiems lietuviams gerai žinomas gydytojas Dr. E. Andrukaitis persikėlė į naują vietą — 2540 Sherbrooke St. East, ant Frontenac kampo.

Nesijaučiant gerai, patartina kreiptis pas jį, o jis patarnauja draugiškai ir nuoširdžiai. Tai jaunas ir sumanus mūsų tautietis gydytojas.

J.

Pardavimui

Parsiduoda 8 kambarių mūrinis namas, geram stovyje. Norintieji platesnių informacijų, kreipkitės pas savininką J. P., 103 Marchmount Rd., Toronto, Ont.

Laiškas

Liaudies Balso raštinėje yra laiškas adresuotas M. Kristinavičiui. Prašome jį paimti ar atsišaukti dėl jo.

Angliškai-Lietuviškas Žodynas

Mes siūlome jums ANGLIŠKAI-LIETUVIŠKĄ ŽODYNĄ, kuriuo galite labai pasinaudoti, skaitydami angliškai arba pasikalbėjimuose. Žodynas nedidelio formato — 6' x 4 colius. Galite visuomet kišenėje jį nešiotis. 400 puslapių; kietais audeklo apdarais. Pirmiau parsiduodavo po $4.00, dabar atiduodame už $3.00. Užsakymus siųskite USA valiuta:

P. PANEMUNIS
P. O. Box 64,
Boston 87, Mass.
USA.

MIŠKO DARBININKAI PASISAKĖ UŽ STREIKĄ

PORT ARTHUR. — Miško darbininkai šiaurinėj Ontarijoj pasisakė už streiką 100 prieš vieną, jeigu reikalavimai nebus išpildyti.

12,000 medžio kirtėjų dirba šiaurinėj Ontarijoj.

Pranešimai

Montreal, Que.

Smagus Balius

Užbaigimui vasarinio sezono, šeštadienį, rugsėjo 28 dieną, 8.30 val. vakaro, Citizen salėj, 157 Fifth Ave., Ville Lasalle, LLD 137 ir 47 kuopos ruošia šaunų balių.

Bus visokių valgių ir gėrimo. Grieš geras orkestras visokius šokius. Susieisit pažįstamus ir linksmai laiką praleisite.

Kviečiame visus Montrealo lietuvius dalyvauti. Atsilankę nesigailėsite.

Rengėjai

Iš LLD 162 Kuopos Susirinkimo

TORONTO. — Rugsėjo 22 d. atsibuvo LLD 162 kuopos mėnesinis susirinkimas. Iš raportų buvo galima pastebėti geros ir blogos veikimo žymės.

Draugija finansiniai stovi gerai ir gražiai kolektyviai veikia su kitom draugijom.

Taipgi narių skaičiumi draugija auga gerai. Vajininkai pranešė gavę keturius naujus narius.

Narinių duoklių išrinkimui už 1946 metus, finansų sekretorius prašė narių kooperacijos, nes plačiai išsiskirstę nariai neduoda progos sueiti, o į susirinkimus jie neateina. Susirinkimas pasisakė teigiamai už kooperavimą. Po to paaiškėjo, kad 48 nariai dar nėra užsimokėję narines duokles už 1946 metus.

Kadangi draugija nuolatos palaikė atstovą prie Toronto Demokratinių Lietuvių Komiteto, o J. Pauža pasitraukė nuo atstovo pareigų, tapo išrinkti: S. Sasnauskas ir J. Valaitis.

Į Ketvirtąjį Kanados Lietuvių Suvažiavimą buvo išrinkti 8 delegatai, bet raporto nebuvo kam išduoti. Nors dauguma narių suvažiavime dalyvavo ir yra girdėję raportus kitų organizacijų susirinkimuose, bet nesant raporto draugija neturėjo progos užgirti suvažiavimo tarimų, kas moraliai yra minusas.

Susirinkime tarp kitko buvo diskusuotas LLD Kanados Veikiančiojo Komiteto pakeltas klausimas, ar reikalinga šaukti Kanados LLD kuopų atstovų suvažiavimą 1947 metais. Po diskusijų didžiuma narių stovėjo už šaukimą tokio suvažiavimo.

Kitas Kanados Lietuvių Veikiančio Komiteto paraginimas buvo ruoštis prie paminėjimo pirmos lietuviškos knygos išleidimo, kuriai sukanka 400 metų. Po trumpų diskusijų vienbalsiai pasisakė už tokį minėjimą.

Tam tikslui, kitame susirinkime nutarta išrinkti speciali komisija.

Reporteris

Unijos Siekia Darbo Vienybės

TORONTO. — Aštuonios vietinės unijos turėjo pasitarimą Parkdale raidinge, kur įvyks rinkimai spalio 21 dieną. Pasitarimo tikslas buvo, kaip sujungti darbininkų jėgas, kad laimėti rinkimus.

Šiuo tarpu raidinge kandidautoja CCF ir LPP kandidatai. Toks susiskaldymas tarp darbininkų nieko gera neduos, sako unijistai.

Unijos siūlo, kad abidvi partijos ištrauktų kandidatus, o paskui visų darbo žmonių susirinkime raidinge būtų nuominuotas vienas kandidatas atstovavimui darbininkų.

The KINO Teatras

KITŲ ŠALIŲ FILMŲ NAMAS TORONTE

Dėkoja — Jums už skaitlingą atsilankymą į Kino teatrą.

Atsiprašo — Tūkstančius tų, kurie negalėjo sutilpti.

Praneša — Kad puikioji spalvota sovietinė filma "Rusia on Parade".

Bus — Rodoma dar vieną savaitę — iki spalio 5 dienos.

Atsidaro 5.45 v. v.

The KINO Teatras
(College, Ties Manning)

Winnipego Demokratai Tveria Naują Laikraštį

WINNIPEG. — Spalio 6 dieną, 2 valandą po pietų, Winnipego Lietuvių Kliube, 240 Manitoba Ave., atsibus Winnipego ir apylinkės lietuvių masinis susirinkimas "The Winnipeg Citizen" dienraščio išleidimo vajaus proga.

"The Winnipeg Citizen" bus tikrai demokratiškas laikraštis. Jį leis iš "Winnipeg Free Press" ir "Winnipeg Tribune" pasitraukusieji ir darbo netekusieji darbininkai, kaip streiką pralaimėjusieji unijistai. Jiems padeda ir remia net aukšto luomo demokratiškai nusistačiusioji inteligentija, įžymūs visuomenininkai ir įvairios darbininkų organizacijos, kaip tai CCF, LLP, įvairūs kliubai, pašalpinės draugijos ir aplamai darbo žmonės.

Malonu priminti, kad mūsų Winnipego Lietuvių Kliube kalbės Manitobos universiteto profesorius Fernz, Master of Arts, ir Kanados federalio parlamento narys (CCF) Stanley Knowels, kuris pereitais metais atstovavo Kanadą pasaulinėj taikos konferencijoj Londone, Anglijoj. Ta proga jis lankėsi Paryžiuje, Berlyne, Maskvoje.

Taigi, iš tokių žymių kalbėtojų galima tikėtis daug įdomių dalykų išgirsti. Tad visi lietuviai, kuriems tik aplinkybės leidžia, atvykite pasiklausyti.

V. D. Dabašinskas

M. W. Kellermann
ADVOKATAS
371 Bay St., Toronto
Ofiso telef. WA. 5900
Rezidenc. — ME. 1425

Vartojamos Prekės Iš Mėsos Liekanų

Rašo J. Čygas

Smetoninėje Lietuvoje, mėsos pramonė buvo gana aukštame lygyje, bet, be pagrindinės gamybos, iš mėsos liekanų nebuvo gaminama jokių medpreparatų. Tik kai kurios nevalgomos liekanos buvo renkamos ir išvežamos užsienin arba parduodamos vietoje kitoms įmonėms plataus vartojimo prekių gamybai.

Išvijus iš Lietuvos hitlerinius grobikus, sparčiais žingsniais buvo imtąsi atstatomųjų darbų mėsos pramonėje. Buvo atstatyti ir ėmė veikti N. Vilnios mėsos fabrikas, Šiaulių, Panevėžio, Tauragės mėsos kombinatai, apie 40 skerdyklų ir dalinai atstatytas Kauno mėsos kombinatas. 1945 m. buvo taip pat pastatytas Kauno insulino fabrikas, kuris davė žymius kiekius brangaus insulino pusiaufabrikato. Insulino gamybai reikalinga žaliava dabar gaunama ir iš kitų broliškų respublikų.

Lietuvos TSR mėsos pramonė davė jau tam tikrą kiekį tualetinio muilo, šepečių, klijų ir kitų plataus vartojimo prekių.

Kovo mėnesyje Vilniuje buvo paleistas didelis klijų fabrikas, kuris pagamino pirmą partiją aukštos kokybės stališkų klijų.

Lietuvos TSR mėsos pramonė stato sau uždavinį dar šiais metais gaminti pepsiną, ovariną, hemotegeną, ir t.t., o taip pat gaminius iš gyvulinės kilmės liekanų įvairias plataus vartojimo prekes kaip šepečius, šliures, kilimus ir pan.

Tam tikslui 1946 metų bėgyje Kaune bus pastatytas naujas medpreparatų fabrikas ir Lietuvos TSR miestuose eilė mažų plataus vartojimo gaminių fabrikėlių.

Amerikos Radijo Prieš Sovietus Turkijoje

PARYŽIUS. — Talkininkiškų Darbo Žinių agentūra praneša, kad Jungtinės Valstijos įsteigs galingiausią pasaulio radijo stotį Istanbule, Turkijos didmiestyje, ir amerikonai per šią stotį skleis propagandą prieš Sovietus. To radijo kalbos bus ypač kreipiamos į Sovietų gyventojus ir į rytinės Europos kraštus.

Jau padaryta sutartis tarp Amerikos valstybės departamento ir Turkijos dėlei to radijo, kuris bus treja tiek galingesnis, negu didžiausia radijo stotis Jungtinėse Valstijose.

Pirmiau amerikinė propaganda prieš Sovietus buvo varoma per radijo stotį Alžyre, Francijos kolonijoj. Bet Francija tą stotį uždarė.

Scena iš spalvotos sovietinės filmos, kuri rodoma Toronte, Kino teatre, ant College St., netoli Manning. Filma turi didelį pasisekimą ir yra užlaikyta kitai savaitei.

RAUD. ARMIJA VADINSIS TIK SOVIETŲ ARMIJA

BERLYNAS. — Karinė rusų vyriausybė čia pranešė karinei amerikonų vyriausybei, kad Sovietų armija ir laivynas nuo dabar oficialiai vadinsis ne Raudonąja Armija ir Raudonuoju Laivynu, bet tiktai Sovietų Armija ir Sovietų Laivynu.

NANKING. — Kinijos komunistų atstovai pasitraukė iš bergždžių derybų su Čiang Kai-šeko tautininkų valdžia, kuriai tarpininkauja amerikonai. Komunistai siūlė sustabdyti mūšius tarp jų ir tautininkų armijų. Čiang Kai-šekas reikalavo, kad komunistų kariuomenė pirma užleistų tautininkams tūlas karinius svarbias vietas; tik tuomet jis darytų paliaubas.

BRITŲ IR AMERIKOS ARMIJOS VARŽO LAISVĘ

LONDONAS. — Sovietų žurnalas Naujoji Gadynė nurodo, kad Amerikos ir Britanijos armijos, laikosi daugelyje šalių, gręsia pavojum taikai. Jos taipgi slopina žmonių laisvę.

Graikijoj britai laiko 100,000 armijos ir laivyno dalinius. Indonezijoj taip pat 100,000, taipgi laikoma apie 200,000 arabų šalyse ir 40,000 Irake, 150,000 Transjordanijoj ir apie 80,000 Palestinoj.

Tel: Ofiso CH. 5020 Namų — AM 9324
Valandos: 2 — 5 p.p., 7 — 9 v.v. ir sulig susitarimo

Dr. E. Andrukaitis
LIETUVIS GYDYTOJAS
Buvęs Kanados Karo Laivyno Chirurgas
2540 SHERBROOKE EAST — MONTREAL, QUE.
(Ant Frontenac Kampo)

Ambrose Valet Service
VALOM, PROSINAM IR UŽAUDŽIAM PRADEGINTUS IR SUPLĖSYTUS DRABUŽIUS
S. Ambrazevičius
5971 BANNANTYN AVE., VERDUN, QUE.
Tel.: YOrk 9060

RELIABLE FUR CO.
568 Queen St. W., Toronto
Tel.: WA. 9294
Futros, žaketai ir futrų kalnieriai. Visus užsakymus išpildom ant vietos. Perdirbame ir sutaisome. Darbas garantuotas. Prieinamos kainos, kaip valdžios nustatytą.
Speciali atyda klijentams iš užmiesčio
Atdara Vakarais

PRINCESS FASHION FURS
Designers and Creators of fine
FUR GARMENTS
Restyling and Repairs
Workmanship Guaranteed
MODERN COLD STORAGE
PLANT ON THE PREMISES
306 QUEEN ST. W. AD. 8884 | 538 YONGE ST. KI. 3674

ADAMS MACHINE & TOOL WORKS
Darom Naujus ir Taisom Senus Visokius Namų Reikmenis: Įrankius, Skalbimo Mašinas, Pečius, Šaldytuvus, Prosus ir Kt.
Savininkai: J. ADOMONIS ir V. KIELA
724 MARIN AVE., MONTREAL
(Netoli St. James ir Atwater kampo)
Tel.: WI. 1331; Vakarais ir Sekmadieniais YO. 8028

VICTORIA
CLEANERS & DYERS CO.
Valome ir dažome vyriškus ir moteriškus drabužius. Pageriname (Drax) reinkautus. Taipgi valome kitus namų reikmenis, kaip: langatiesces (curtains), antklodes ir taip toliau, išskiriant skalbinius.
Paimame iš namų ir pristatome atgal. Pagerintas aptarnavimas. Klauskite informacijų.
Savininkai:
J. Matulaitis, A. Majauskas ir G. Kriaučeliūnas
Tel. WEllington 4277
2830 ALLARD ST., Ville Emord, MONTREAL

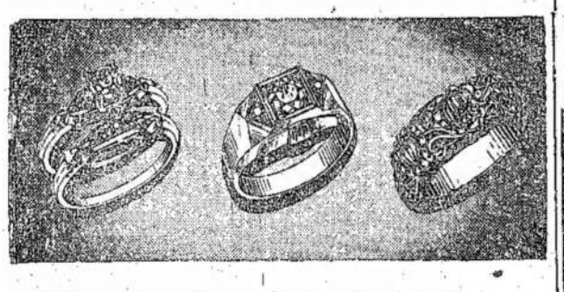

Mason Credit Jewellers
520 QUEEN St. W. — Tel. WA. 1493 — TORONTO, ONT.

Tel. LA. 4441
Dr. H. Rosenfeld'as
Oficialus MLSDPD ir DLKVNPD Gydytojas
Kalba Lietuviškai
Valandos: 2—4 v. p. p., 7—8 v. v. ir susitarus
4539 PARK AVE.
Montreal, Que.

Tel. AD. 1618 Šventadieniais: AD. 1618
The Victory Florist
Mūsų Specialybė:
Vestuvių bukietai, vainikai, dekoracijos ir gyvos gėlės
Savininkas A. Merker 576 Queen St. W., Toronto

Atvira Dieną ir Naktį
LIETUVIŠKA PIRTIS
Vienintelė tos rūšies Montreale
Akmeninio Apšildymo Sistema
Moterų Dienos: Antradieniais nuo 2 P. M. iki 12 P. M.
3963 COLONIAL Ave.
Tel. PL. 0094

Apdraudos Brokeriai
PARŪPINAM UGNIES, VAGYSTĖS, AUTOMOBILIŲ, STIKLO ir t. t. APDRAUDĄ
PARDUODAM LAISNIUOTUS TAVERNUS, GROSERNES, MĖSINES, ICE CREAM PARDUOTUVES IR KITUS BIZNIUS
Naujus 2 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Naujus 4 Flatų Duplexus — Visi Moderniški
Taipgi
Turime Keletą 2, 4, 6 Flatų Namus, Pastatytus 5-10 Metų Atgal
Rašykite, telefonuokite arba atsilankykite asmeniškai
Mes esame properčių ekspertai
REED'S RENTING SERVICE REG'D
4334 VERDUN AVE., VERDUN
Tel. YOrk 5558; sekmadieniais ir vakarais po 8.30: YOrk 4449
Mr. R. Bennett, Manager.

Tel.: BFlairs 2200.
Valandos: 4—5 po piet, 7—9 vak. ir sulig susitarimo, išskiriant šeštadienius ir sekmadienius
Daktaras Rabinovičius
Chirurgas Specialistas
Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydau įvairias ligas. Darau visokias operacijas ir peršvietimus (X - Rays). Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D narians papiginta kaina
4351 ESPLANADE AVE., MONTREAL, QUE.

Tel.: WA. 5370
Harry R. Ranks Company
GRABORIUS
Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby
Laidotuvės net $55.00 pigumo
455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

J. LUNSKY
AKIŲ SPECIALISTAS
Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių pareina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akinius.
470 College W., Toronto
Telefonas: RA. 3924

Dr. Roman Pniewski
Daugelį Metų Praktikavęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje
Specialistas Venerinių Ligų ir Akušerijos
3537 PARK AVE. Tel. HA. 7623 MONTREAL
Valandos Nuo 8 iki 9 Val. Po Pietų